

ÉLETTÜNK

XIII. évf. 10. szám (13. Jahrg. Nr. 10)

Az európai magyar katolikusok lapja

1981 október

HARANGOZÓ FERENC:

A forradalom rácsok mögül

A Kőbányai Gyűjtőfogházban 1956 október 23-a, egy keddi nap, úgy kezdődött mint a többi: köd, távoli vonatfütt, az ébredő város morajlása. De mégsem egészen. Elmaradt a „háziak” (rabkiszolgálók) csörömpölése a csajkákkal. A börtön-játékgár szírnája sem szólt és a mérnöki rajz-üzem is szünetelt. A Déli Csillag negyedik emeletének egyik zárkájában négyen kuporogtunk egy-egy fél szalmazsákon a „szibériaiak” közül — így hívtak itt minket, mivel egy évvel előtte Szibériából hoztak vissza vagy másfél ezerünket és az ÁVO szeszélye hazakergette őket, 27-en maradtunk csak belőlük.

A börtönnek száz füle van. Tudtuk, hogy a rendszer lába alatt inog a föld. Tudtuk a Posen-i vérengzésről, a magyar „sztálintalanítás”-ról. Égettek a titkos aktákat, a sok kivégzett ruhadarabjait. A keserű pernyét hozzánk is behordta a szél...

Elmaradt a „séta”. A „feketet” sem a „háziak” adták be, hanem az őrök.

A nap áttört a ködön. A szalmazsákon és egymás vállára állva kinézegettünk az ablakrácsokon: Gyönyörű őszi nap! A börtönt övező laktanyák aranyfényben úsztak, még a messi gyár ormán virító óriási vörös csillag is... Néztük-néztük azt a gyönyörű szabad világot a rácsok mögül, míg a szívünk bele nem fájdukt és az élő „állványnak” a válla... Mert hogy is tudnák azok a „szabadok”, hogy a világ a rácsok mögül nézve a legcsillogóbb.

Megjött az este. Nyugtalankodtak az őrök, állandóan be-be néztek a „kukucsaklón”. — Tíz óra körül lehetett, amikor sűrű és távoli puskaropogásra lettünk figyelmesek. B. Ádám főhadnagy rabtársunk a vállunkon fölkapaszkodott a rácsához: „8-10 km. távolságban Pest irányában heves gyalogsági harc folyik. Közbe-közbe nehéz géppuska meg kézi gránát is beleszól a harcba...” — jelentette Ádám a megfigyelő posztról. — Éreztük, hogy minden zárka ugyanezt teszi. És minden rab megérezte: ez a forradalom. — És az oroszok?

Rövid csend után celláról-cellára megindult a morzézás. Titkos központ irányította. Egy órán belül mi is vettük: Délután óriási tüntetés a Petőfi- és a Bem-szobornál; 16 pont, köztük: az oroszok vonuljanak ki; az ÁVO-t azonnal föloszlatni, általános titkos szabad választásokat, stb. Gerő beszélt a rádióban. Fenyegetett. Olaj volt a tűzre. A tömeg egyre nőtt, a Rádió felé vonult. Erős ÁVOs egységek szállták meg. Sor-tűz a tömegbe. Az első halottak. Diákok, munkások, köztük nők, sőt tiszték is voltak. A kivezényelt rendőrök és a katonaság egy része a tüntetőkhöz állt vagy a fegyverét adta oda. A csepeli munkások a fegyvergyárak raktáraiból hoztak fegyvert, lőszeret. A tűz terjed... Egész Budapest lázban ég... Utolsó hír: a

kormány kihirdette a statáriumot! Le-döntötték a Sztálin-szobrot! — Eleget tudtunk...

A börtönben ezen az éjszakán senki sem aludt. Figyeltük a távoli csatazajt. És csaknem dideregtünk a várakozás lázában. Mi lesz ha közbelépnek az oroszok? Mert biztosan közbelépnek. A be-

dokra, a bajtársakhoz... Szegény Gazsi, nagyon fiatal volt még!

Mire kivilágosodott, Budapest különböző pontjain páncélos csata dúlt, az eget Nagy-Budapest fölött orosz vadászgépek pásztázták. — Amikor a cikória-kávét meg a kenyeret beadták, megkérdeztem az egyik ört, aki mindig ren-

„HOSSZÚ FOGSÁG UTÁN SZÓLOK A MAGYAR HAZA VALAMENNYI GYERMEKÉHEZ. SENKIVEL SZEMBEN NINCS GYŰLÖLET SZÍVEMBEN...”

Mindszenty bíboros a sajtó képviselői előtt nyilatkozatot olvas fel (1956 nov. 1.)

zárt rab szinte távolba lát és érez. Úgy éjfél után lehetett. Távoli jólmert dübörgés: tankok közelednek. Már a hernyótalpak csikorgását is ki tudtuk venni. Sok, nagyon sok tank lehetett.

Vacogott a fogam. Szegény pesti fiatalok! Mert csak azok tudnak ilyen hő-sök lenni. De mit ér, ha átgázol rajtuk ez a barbár páncél-henger? Megint annyi magyar vér hiába! De talán a Nyugat közbelép, — Amerika! Mi, 9-10 éve rabok, még bízunk a Nyugatban... De akkor is, ha közbelépnek, a pesti fiataloknak már késő lesz, mert a tankok csak dübörögnek tovább, északnak, Pest felé.

Összegörnyedtünk a nyomorult pries-csen s arról beszélgettünk, hogy jobban jártak azok a bajtársak, akiket jeltelen sírokba ástak el a szibériai erdőkben, mert abban a hitben haltak meg, hogy majd a Nyugat... Sz. Gazsi, a legfiatalabb köztünk, — volt orvos, akit özvegy édesanyjától vitt el az ÁVO és Vorkután az Északi sark mögött fejtett szívet nappali siktben, gyalog szállva le 1700 falépcsőn a mélybe és vissza, mert „a rabnak van lába, de a szénnek nincs”, — arról beszélt, hogy az egész börtönnek ki kellene törnie a barriká-

des volt hozzánk: „Mi van odakint?” — „Az egyik magyar lövi a másikat, az orosz meg segít nekik ebben” — felelte.

A nap folyamán hol elhalt, hol meg a város más pontján még adázabban föllángol a harc. A házi morzé szünetelt. Szörnyű volt ez a bizonytalanság. Állandóan ellenőrizték a cellákat. Váratlanul, idegen Ávo-sok nyitottak be a cellákba, mintha kerestek volna valakit, vagy számoltak volna minket. — Így telt el a második éjszaka is. Halálosan kimerültünk, de aludni nem tudtunk, csak révedtünk.

Október 25-én, csütörtökön, nem volt kenyér. Avas szózott szalonnát adtak helyette. Mikor a nap áttörte a ködöt, szokatlan látvány tárult elénk. Ávosok mellvédet emeltek a börtönfal egész vonalán. Cipelték a homokzsákokat és géppuskaállásokat építettek bele. Nagyon idegesek voltak. Oda-odapörkölttek egy-egy ablakrácsnak, mikor észre vették, hogy figyeljük őket. — „Védelemre rendezkednek be” — állapította meg Ádám. De ki ellen? — Az izgalom nőtt a börtönben. A harmadik éjjel a korridoron ordítás. Zárkaajtók csapód-

tak ki-be. A házi morzé: „Nincs ok a pánikra. Nem mernek likvidálni!”

Október 26-a megváltást hozott! A börtönőrség nagyobb része átállt a forradalomhoz. A vörös csillag helyébe nemzetiszínű kokárdát tűzték a tányérsapkára. De az ávos laktanyák gyűrűje még ellenállt. Mikor oszladozni kezdett a köd, a megfigyelő szolgálatot teljesítő Ádám fölkiáltott: „Azt hiszem, a gyáron vörös lobogó helyett háromszínű zászló leng!” — Gazsi mászott a helyére, utána sorjában mind: valóban, a nemzetiszínű zászló! És még egy meglepetés. Kék overállban, tűzoltólétrán egy férfi mászott fölfelé a gyár oromfalán a vörös csillag felé. Mikor fölért, kalapáccsal leverte a csillagot, meg alatta a sarlókalapácsot. Mikor az leesett, a börtön üdvívalgással fogadta. Leírhatatlan pillanat! Egymás nyakába borultunk, aztán közösen imádkoztunk a cellában azokért, akik életükkel fizették meg ezt a napot.

Megalakult a börtönben a politikai foglyok forradalmi tanácsa. Az őrök átadták fegyvereiket. A tanács közölte velünk: „A forradalom gyakorlatilag győzött, nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is. A kormányt átalakították. Gerőt és a sztálinistákat Moszkvába vették. Az ÁVO-t feloszlatták, bár egyes központok elkeseredetten még ellenállnak. A szovjet páncélosokat kivonták a harcból. A honvédség és rendőrség átállt a forradalmárokhöz. Az oroszok megígérték a fokozatos kivonulást. A nép szabad választást követel több párttal. Követelik Mindszenty rehabilitációját...” Azt is közölték velünk, hogy a zárkák önbiztonsági okokból be vannak még zárva, mert az ÁVO-laktanyák gyűrűje még ellenáll, de Budapesttel összeköttetésben vannak. Jön kenyér, szabad újság és cigaretta...

Teljes volt az öröm. A hihetetlen valóságunk látszott. De bennem megmaradt a mély aggodalom: az oroszok és a magyar ÁVO gyűrűjében vagyunk.

Erre a péntekre következő este közeli ágyulövések rázták meg a rácsos ablakokat. Utána sűrű fegyverropogás. Amint kitűnt, a felkelők tankjai megközelítettek az ÁVO fészkeket. De más nem történt. 29-ére virradó éjjel pokoli harci zajra riadtunk föl. A kőbányai temetőn keresztül — ez volt az egyetlen rés — a börtön felé indult meg a támadás. Zöld, piros jelzőlövések világították meg a temető keresztfáit. Eltévett golyók becsapódtak a börtön falába. A támadás sikertelen maradt.

A börtöntanács arra gondolt, hogy kitörünk és hátbatámadjuk az ÁVOt. Ki fegyverrel, akinek nem jut, azzal ami keze ügyébe kerül...

B. Sanyibá, az idősebb börtöntársam, megkérdezte tőlem: „Lőttél te már valakire?” — „Halra meg kányára levette puskával. De azt sem találtam el” — feleltem.

Mindenre elszántan, nyitott ajtó mellettt vártuk az elkövetkezendőket. A szabadság órája 30-án, kedden éjfélkor ütött. Az egyetemi zászlóalj egyik pán-

(Folytatás a 3. oldalon)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

A pokol misztériuma (2)

A POKOL ISTEN SZERETETÉNEK A KUDARCA?

AZ ELKÁRHOZOTTAK SZENVEDÉSE

A szentírás képekben írja le az elkárhozottak büntetését, ki nem alvó tűzről, külső sötétségről, férges marásáról, tüzes tórról beszél. De mi valóban a pokol szenvedése? Bár feltételezhető, hogy a feltámadás után e szenvedés a testre is kiterjed, az igazi szenvedés mégis a lélekben keresendő, már csak azért is, mert akik elkárhoznak, már a feltámadás előtt, közvetlenül haláluk után kárhoznak el. Az is bizonyos, hogy a pokol büntetését Isten szabja meg, amennyiben mindenkit érdeme szerint ítél meg. Nem mintha e szenvedést külön fel kellene idéznie, e szenvedés ugyanis az Istentől való végleges elfordulásnak természetes következménye. Aki egész életében gyakorlatilag megvetette Isten szeretetét és barátságát és nélküle akart boldogulni, az halála után Istent nélkülözi. Földi, mulandó értékek akkor már nem érdeklik, s kénytelen elismerni, hogy életében hiábavalóságokat „hiúságokat” kergetett (vö Préd 8). Szellemi, természetes értékei megmaradnak, kevélyen ragaszkodhat is hozzájuk, de boldogítani nem tudják. A bűn mindig önzéssel párosul, és az elkárhozott lélek megkapja azt, amit mindig szeretett: véges önmagát. Alapjában a tökéletes boldogság után vágyódik és tudja, hogy ezt csak Istenben találhatná meg, de Istenben már csak ellenségét láthatja, mert véglegesen elfordult tőle. Az elkárhozottaknak ez a lelki meghasonlottsága, a véges önlétbe való zárkózása, élete céltalanságának és értelmetlenségének a felismerése s hozzá az a tudat, hogy mindezt önmagának köszönheti — ez a pokol igazi szenvedése.

A HALÁL PILLANATÁBAN TÖRTÉNŐ VÉGLEGES ÁLLÁSFOGLALÁS ELMÉLETE

Egyes teológusok, hogy számunkra elviselehetőbbé tegyék a pokol gondolatát, azt a nézetet vallják, hogy az ember a halál pillanatában, amikor mint szellemi lény először tekintheti át életét és cselekedeteit teljes tudatossággal, alkalmat nyer arra, hogy előző állásfoglalását revideálja és véglegesen az Istenben való élet mellett vagy ellen döntsön.

Nem mernénk azt mondani, hogy ez az elmélet szöges ellentétbe kerül a kinyilatkoztatással vagy az Egyház tanításával. Ezen elmélet képviselői nem tagadják sem a bűn valóságát, sem örök rendeltetésünk természetfelettségét, sem az ember szabad akaratú döntésének szükségességét, sem a pokol létezését. A Szentírásban azonban ennek a nézetnek semmi nyomát nem találjuk, sőt az előző cikkünkben már idézett szövegek inkább az ellenkezőjét tételik fel, t. i. azt, hogy a halállal megszűnik az érdemszerzés ideje, s hogy a halál pillanatára ne halogassuk megtérésünket. Pasztorális szempontból inkább károsnak mint hasznosnak tartjuk ezt az elméletet: ha arra számíthatok, hogy a halál pillanatában, amikor érzelmeimet már nem használhatom, szellemi lényként még revideálhatom egész életemet, akkor miért mondjak le földi életemben arról, amit Isten tilt, de nekem élvezetet szerez? Erre azt szokták válaszolni, hogy a végső állásfoglalásba beleszólnak majd előző életünk döntései is, s aki mindig visszautasította Isten szeretetét, az a halál pillanatában is alighanem ezt teszi. Am ez a vá-

lasz nem kielégítő. Földi életünkben Isten kegyelmével mindig megtérhetünk és egészen megváltoztathatjuk életünk irányát. Miért lennénk a halál pillanatában kötve előző döntéseinkhez, amikor sem testi élvezetek, sem földi javak nem vonzhatnak bennünket? Pont akkor, amikor az elmélet hívei szerint végre szert teszünk teljes szellemi tudatosságra? De mélyebb filozófiai okokból is helytelenítjük ezt az elméletet. Az ember nem tiszta szellem mint az angyal. Élete testben és az időben folyik le, ennek következtében az örök életre vonatkozó állásfoglalásának is érzelmei használata mellett, az időben kell megtörténie. Az angyalokat is próbára tette Isten, de tiszta szellemi lények lévén, egyetlen egy döntéssel, amely végleges volt, foglaltak állást Isten mellett vagy Isten ellen és a következő pillanatban máris üdvözültek vagy elkárhoztak. A testhez nem kötött szellemi lény ugyanis nem következtetés formájában gondolkodik, egyetlen egy intuitív itéllettel számba veszi az összes körülményeket és lehetőségeket s ha egyszer döntött, döntése végleges és visszavonhatatlan. Az embernek mint időben élő lénynek megvan a lehetősége, hogy mindig más és más szempontot vehet figyelembe — amelyre azelőtt nem gondolt — és ennek következtében mindig Istenhez térhet vagy tőle elfordulhat, egészen halála pillanatáig... csak hogy halála pillanatának az ideje bizonytalan. Ezért „ne várd haláloed napját, hogy megigazulj” (Sir 18, 22).

AZ ELKÁRHOZOTTAK SZÁMA

Hányan kárhoznak el? Erre a kérdésre Isten nem adott nekünk választ. Az Egyház egyeseket szentté avat, de még senkiről sem mondta ki, hogy elkárhozott. Pedig ez a kérdés már régóta felvetődött a hitekben. A középkorban elterjedt vélemény volt, hogy az elkárhozottak száma nagyobb mint az üdvözülteké. S csakugyan vannak szentírási szövegek, amelyek ezt a nézetet látzanak alátámasztani. Az Úr Jézus mondja: „Sokan vannak a meghívottak, de kevesen a választottak” (Mt 22, 14). Megrendítőek e szavai is: „Tágas a kapu és széles az út, mely a pusztulásra visz — bizony sokan mennek be rajta. De mily szűk a kapu és mily keskeny az út, mely életre visz — bizony kevesen találják meg azt” (Mt 7, 13-14). S elgondolkodtatók Szent Pálnak szavai is: „Ne ámtásatok magatokat. Sem parázna, sem bálványimádó, sem házasságtörő, sem kéjelgő, sem természetellenesen vétkező, sem tolvaj, sem kapzsi, sem részeges, sem átkozódó, sem rabló nem részesül Isten országában” (1 Kor 6, 9-10). Ennek ellenére az a véleményünk, hogy a kinyilatkoztatás alapján semmit sem tudhatunk az elkárhozottak számáról. Az erkölcsben könnyű nekünk a bűnök kategóriáit felállítani, a halálos bűn objektív mértékét és feltételeit meghatározni, de Isten az embert szubjektív jóhiszeműsége szerint ítéli meg, és bizony előfordulhat, hogy egy cselekedet, mely objektív megítélés szerint megüti a halálos bűn fokát, Isten szemében, aki a szubjektív lelkiismeretet nézi, mégsem az. Épp a mai pszichológiai és mélypszichológiai tanulmányok rávilágítanak a teljes értékű elhatározás bonyolult feltételeire. Isten egyedül ismeri az ember szívét-lelkét, ahogyan a zsoltáros mondja: egye-

dül ő „a szívek és vesék vizsgálója” (Zsolt 7, 10). S Ő igazságosan és irgalmasan ítéli meg az embert.

A POKOL ISTEN SZERETETÉNEK NEM A KUDARCA, HANEM SZENTESÍTÉSE

Isten mindent megtesz, hogy az embert visszatartsa a bűntől s hogy a bűnös megtérjen hozzája. Igazságosságából és szeretetből tekintettel van szabad akaratu természetünkre. Senkire sem kényszeríti szeretetét és barátságát. Ezért meg is engedi, hogy egyesek véglegesen megrogzódjenek elutasító magatartásukban és örök boldogságuktól elcsusszanjanak. De nem tudná mégis megakadályozni,

Európai magyar lelkipásztorok őszi konferenciája

Königsteinben szept. 15-től 18-ig volt az idei lelkipásztori konferencia, amelyen 38 magyar lelkész vett részt. A napi előkészítő elmélkedéseket Dr. Kerny Géza, linzi magyar lelkész tartotta. Egy-egy nap programja a legaktuálisabb hit- és erkölcs-tani problémák megtárgyalása volt. — Bevezetőül Dr. Mehrle Tamás OP, freiburgi (Svájc) teológiai tanár, a kérdéskomplexumot az Egyház hivatalos álláspontjából világította meg felsorakoztatva a pro- és kontra-érveket, amit azután megbeszélés követett. Ilyen kérdések voltak: 1. A napjainkban általánosan elterjedt szexualitás dekadencia jele-e, vagy túlságos felértékelés következménye? — Milyen álláspontot foglaljon el a lelkipásztor ezekkel a jelenségekkel szemben? — 2. A papi nötlenség teológiai és történelmi megvilágítása. A hívők és nemhívők véleménye, ill. állásfoglalása a kérdéssel kapcsolatban. A jelenlegi hivatalos egyházi álláspont.

Dr. Mehrle Tamás világos, átfogó és egészen gyakorlati fejtegetései most is, e nehéz kérdésekben is megnyugtatóak voltak. A konferencia minden résztvevője nagyon szívesen venné, ha ezeket az előadásokat is, mint a megelőző években, teljes szövegükben megkaphatná.

P. Szőke János nagyon fájó problémát érintett eszmecserét megindítani szándékozó előadásában: „Lelkipásztori távlatok” címmel. — A gondolat ve'eje, lényege az, hogy van-e még az emigrációs magyar pasztorációnak olyan perspektívája, ami kielégítő értelmet adhat egy papi tevékenységnek az életalkony felé, az egyre fogyó hívőseggel szemben? — És mit kezdjen egy magyar lelkész idegenben a magyar fiatalisággal, amelyet elragad tőle az idegen iskola, környezet és érdek? — Sokszor a szülők közönye.

A hozzászólásokból érezni lehetett, hogy mennyire időszerű és a magyar pap egzisztenciájában mennyire döntő ennek a problémának a személyes és a tárgyi megoldása. — Az emigrációs papnak nem szabad magára maradnia.

Gyakorlati kérdéseink közül a kastli iskola kérdése, a papi utánpótlás, az „Életünk”-újság és az októberi római magyar zarándoklat szerepelt.

Dr. Major Márk cisztercita atya világos, nyugodt és az iskola minden problémáját máris átfogó beszámolója az új iskolaévről; diákok, tanárok, anyagi helyzet — mindenkit meggyőzött arról, hogy a legfőbb vezetés jó kezében van (Erről a lap más helyén bővebben számoltunk be).

Az „Életünk”-lap szerkesztési, terjesztési és anyagi problémáit a konferencia általános érdeklődéssel és tárgyilagossággal próbálta kielégítően megoldani. Kifejezésre jutott az a felismerés, hogy a jelen körülmények között egy jól és gondosan szerkesztett és adminisztrált vallásos lap milyen fontos lelkipásztori eszköz.

A római zarándoklatra annyian jelentkeznek, hogy a lefoglalt helyek kevésnek bizonyulnak. Ennek ellenére senkit sem szabad ezzel elriasztani, vagy visszautasítani. A magyarságnak meg kell mutatnia a Hazán kívül is szeretetét a Szentatya iránt és hűségét a magyar keresztény eszmények iránt.

hogy bűneikben haljanak meg? Nem tudná oly pillanatban magához szólítani őket, amikor kegyelem állapotában vannak? Ne kételkedjünk abban, hogy Isten ezt csakugyan néha meg is teszi. Bizonyára nemcsak Szt. Pált térítette meg kegyelmének csodájával. De be kell látnunk hogy, ha Isten köteles lenne mindig így cselekedni, akkor szabad akaratu döntéseink illuzórikussá válnának. Mindenki nyugodtan vétkezhetne, mert biztos lehetne abban, hogy Isten úgymint kénytelen lesz őt visszafogadni szeretetében. Meg aztán, nem alacsonyítaná le magát Isten szemünkben, ha soha sem szentesíthetné igazságos büntetéssel akarata? A dantei pokol feliratának igaza van: a pokol nemcsak Isten igazságosságának és hatalmának, hanem szeretetének is a műve. Az isteni szeretet ugyanis megkívánja, hogy szentesítve is legyen!

Az egész konferencia koronája volt a csütörtöki marburgi zarándoklat Árpád-házi Szent Erzsébet sírjához. Kár, hogy sokan más, halaszthatatlan elfoglaltságuk miatt ezen nem vehettek részt. Jó lett volna ezt nagyobb keretben más időben külön is megrendezni.

Szópergetés vagy elmélkedés?

Október: Szűz Mária hónapja és ebben a hónapban imádkozzuk gyakrabban a rózsafüzért is. Sokan mondják azt, hogy a rózsafüzér csupán mormogó malom, unalmas szópergetés, ami esetleg alkalmas elalvás előtt orvosság helyett. De ötvenszer elmondani ugyanazt nem lélekemelő imádság, hanem monoton szómozsolgatás.

A rózsafüzért azonban lélekemelő imádsággá tehetjük, ha a „titkokon” elmélkedünk. A mai embernek ugyan alig van ideje magába szállni, s miután a legtöbb munkát ill. dolgot időhiány miatt gyorsan „kell” elintéznie, elvárja, hogy lélek-emelő hatása is gyorsan beálljon, különben unalmassá, időrablóvá válik.

Isten titkaiba belemerülni, Isten lábaihoz csendesen leülni s a bibliai történeteket szemlélni, azokon gondolkodni — már kicsit nehezebb dolog.

Ez az elmélkedés.

Ha magunk elé képzeljük a jeleneteket, — például: Mária elmegy Erzsébethez, — sőt magunkat is szereplőnek állítjuk be, akkor egyszeriben ott találjuk magunkat az isteni milióban, és máris oda az unalom, az egyhangúság. Mit tettünk volna, ha Mária útközben a mi házukban kér szállást? Ha hozzánk tér be váratlanul, ebéd időben? Ha látnánk őt imádkozni? A kérdések tömkelegét lehetne feltenni. Csak rajtunk múlik, hogy ez a monotónia lelki életre keltő elmélkedéssé váljék!

Tehát felemelő elmélkedést!

Fejős Ottó

Megjelent

MINDSZENTY BIBOROS

magyar nyelvű életrajza

Közi Horváth József

tollából, zsebkönyvben.

Megrendelhető az Életünk szerkesztőségénél (Máriacellen Sümegh Lóthár atyánál) és az összes magyar lelkész-nél.

Ára Európában 6.- DM, tengerentúlra 4.- dollár.

25 évvel ezelőtt...

Mindszenty bíboros fegyveres kísérelével a budai prímási palota udvarán

Honvédek és fegyveres felkelők igazoltatnak a prímási palota előtt. A romos épületen a sárgafehér pápai zászló

Mindszenty bíboros nyolc évi rabság után megérkezik a budai prímási palotához

„Mindszenty József bíboros érsek, Magyarország hercegprímása október 31-én szerdán reggel 9 órakor a nemzetőrség autójának kíséretében megérkezett budai palotájába. — Már reggel 8 óra óta mind nagyobb tömeg helyezkedett el a palota környékén az Uri-utcában, hogy üdvözöljék a nyolc évig ártatlanul elszüveget szörnyű rabságból hazatérő kardinálist. Amikor Mindszenty József bíboros hercegprímás megjelent a palota erkélyén és pár szóval megköszönte a ragaszkodást, áldását adta a térdreboruló hívek és a nép beláthatatlan tömegére, visszavonult, bement a kápolnájába, ahol csendes szentmisét mutatott be”.
(Szabad Kossuth Rádió Budapest, 1956 okt. 31. 17 óra)

„... Rétság, Vác, Újpest és a főváros népe könnyel és virággal fogadta a főpapot. Itthon pedig a kicsiny budai palotácska falai közt valósággal az egész világ érdeklődése és tisztelete várta”.
(Szabad Kossuth Rádió Budapest, 1956 okt. 31. 20 óra „Reggeltől-estig“)

„Megcsodáltam azt, amit az ifjúság fegyverei, akár a katonák, akár az egyetemisták, akár a vidékiek, akár parasztok, akár munkások tettek. Megcsodáltam! Nyolc esztendő után ők tépték fel az én börtönöm lakatjait is!”

(Mindszenty bíboros rétsági nyilatkozatából. Borsodmegyei Munkástanács Rádiója, Miskolc, 1956 okt. 31.)

A Szabad Kossuth Rádió híradása szerint:

„... a magyar nemzeti kormány megállapítja, hogy az 1948-ban Mindszenty hercegprímás ellen emelt vádak minden törvényességet nélkülöztek. Ennek értelmében a hercegprímás ellen történt összes intézkedések megsemmisülnek és a hercegprímás minden eddigi polgári és egyházi tisztségét felveheti és szabadon gyakorolhatja”.

(Borsodmegyei Munkástanács Rádiója, Miskolc, 1956 okt. 31.)

A forradalom rácsoi mögül

(Folytatás az első oldalról)

célusa áttörte a börtön kapuját és megállt a „Csillag” közepén. Óriási nemzeti zászló alatt fűrtökben lógtak a géppisztolyos diákok. Kirohantunk a zárkák-ból és máris zúgott, soha nem hallott erővel, a nemzeti imádság — a Himnusz! Sírunk és kacagtunk egyszerre...

De hogy is tudnám leírni ezt az éjszakát? ! Az annyiszor megátkozott hirdeti óriásbörtön átváltozott zengő-bongó mesevárrá. Minden ablaka énekel és kacagott és áradt ki az éjszakába ezer politikai fogoly szabadság-mámora!

*

B. Ádámmal Mindenszentek napján hagytam el a börtönt honvédsapkában, SS-nadrágban, felemás mundérban. Amikor Ádám öccséhez, aki tervező mérnök volt a fővárosnál, Budára értünk, egy magyar tiszt megkért: „Bajtárs, cseréljünk sapkát”. Sajnáltam ugyan, de odaadtam. Ő meg a tányérsapkáját adta nekem. Mikor elfordult, fogtam a tányérsapkát és elhajítottam. Pörögve repült egy szomszédos kertbe. Aztán először egy közeli templomba mentünk. Már alkonyodott. Halottak estéje lévén, az embereken, a házakon és az egész városon valami leírhatatlan hangulat borongott. Csendes és nagyon mély fájdalomtól volt szöve. Minden ablakban gyertyafény, a templom fényárban, zsúfolva. Az emberek imádságba merülve. Mi mindent kellett elmondani ezen az estén a Mindenek Urának!

Másnap a Zalaegerszegi női zárda volt igazgatója, Istvánfy telefonon közölte, hogy Mindszenty bíboros hivat a prímási palotába, a várba.

Elindultam felemás, kopott katonagúnnyamban a Vérmezőn át. Kिलótt tankok roncsai süppedeztek a földbe, a nagy ostrom idejéből-e vagy a mostaniból? — ki tudja. Egy friss sírhant fölött tucatnyi gyertya égett és néhány kíváncsi nézdegélt. Odamentem és letérdeltem. Megköszönni, hogy az ismeretlen az én szabadulásomért is feláldozta életét.

A várban az Uri-utca bejáratát egy óriási tank őrizte. Az egész utca, de különösen a prímási palota homlokzata magán viselte az elmúlt zord idők nyomait. A bejáratnál igazoltattak. Megmutattam a börtönben kapott kis igazoló

papírt. Mondtam, hogy a prímás kívánságára jöttem. Nagyon udvariasan, de végigtapogattak, nincs-e nálam fegyver,

Tóth János titkár fogad. Ismertem őt még bencésdiák koromból. Bejelentett. A prímás mindjárt fogadott. Megölelt, aztán fogta a karomat, végignézett rajtam és csak ennyit mondott: „Én szegény-szegény káplánom!” Bizony, óriásit változhattam 1947 óta, amikor Budapesten utóljára láttam. De ő is! Megöszült és sokkal kisebbnek tűnt. Egész lényé súlytalanabb és átszellemültebb. A férfikor delén, aktív harcosként hagytam el, most nem volt semmi benne, ami ellenkezést válthatott volna ki. Minden átszelidült rajta és benne. Meghívott ebédre, de kért, hogy az idegen küldöttségek fogadásánál maradjak vele. Így mutatott be nekik: „Volt zalaegerszegi kedves káplánom...” — Ebéd előtt arra figyelmeztetett, hogy Tóth János előtt nem beszélhet egész nyíltan, mert a „rendszer” adta még melléje. — Édesanyjáról beszélgettünk és sorsomról. Elmondotta, hogy édesanyjától tudta meg, hogy elhurcoltak engemet is az oroszok Szibériába.

Ebéd után négyszemközt maradtunk. Anról beszélt, hogy az oroszok új rohamot készítenek elő. És a Nyugat nem meri szankcionálni a magunk véráldozata árán már kivívott szabadságot. Ezért siessék el Budapestről, ki az országból Nyugatra, míg nem késő. Ott kell dörmömbölni, agitálni, hogy a szabadság ügye ne kerülhessen le a napirendről... — Megáldott és útnak bocsátott.

Másnap, november 3-án Ádámmal egy tejesautón, tejeskötényesen, kannák közt kerültünk ki a szovjet páncélos gyűrűből. Csak a Rába vonaláig jutottunk el. Kám előtt a nyugati határ felé özönlő orosz páncélosok leszorítottak az útról. A teherautó visszafordult, mi pedig gyorsan át a kopasz mezőkön a sötétben, hogy Kámba jussunk. A folyóparton orosz járőrbe akadunk. Látna külsőnk, tovább engedtek, sőt eligazítottak a malomhíd felé. Futva érkezünk a Kám-i állomásra. Az utolsó felkelővonat éppen indult Szombathely felé. Kiabáltunk, megállt és felvett.

Kísérteties volt a teljes sötétség és a sötétben az emberek nyüzsgése, a fegy-

„Mindnyájan munkások vagyunk”: ez mintegy a mottója a Szentatya L a b o r e m e x e r c e n s kezdetű új enciklikájának, amelyet szept. 15-én ismertettek a sajtó képviselőivel. A „Redemptor hominis” és a „Dives in misericordia” után II. János Pálnak ez a harmadik enciklikája és ezt egyetlen témának: a munkának és munkásoknak szenteli, mivel ezt tekinti a mai társadalmi problémák kulcskérdésének.

II. János Pál pápa s z e m é l y e s e n írta alá azt a táviratot, amelyben az angol trónörökösnek, Károly hercegnek és hitvesének kifejezte jókívánságait. Hosszú táviratában a Szentatya többek között ezeket írja: „Imádkozom, hogy a mindenható Isten boldog házasságban eltöltött sok esztendőt adjon, és adja áldását, a béke és az öröm áldását arra a nehéz feladatra, melynek végrehajtására elhivatott.” Károly herceg és menyasszonya esküvőjén egyébként a reformáció óta először történt meg, hogy katolikus főpap imát mondott egy angol királyi esküvőn. Most Basil Hume bíboros, Westminster-i

vercsörgés a városban. Tudta mindenki, hogy az oroszok közelednek.

Ádám szülei úgy fogadtak minket, mint akik a másvilágról jöttek vissza. A szobában többen ülték körül a rádiót és éppen Mindszenty híres szövegét hallgatták a szó szoros értelmében zokogva: „... mi rendkívül súlyos helyzetünkben is azt reméljük, hogy nincsen ellenségünk...”

Ádám édesanyja vacsorával kínált annyi szeretettel. Halálos fáradtak, kiéhezettek voltunk, de nem ment le torunkon a falat. Csak pihenni és aludni... aludni...

Éjfélkor kerültem puha fehér ágyba. Úgy négy óra felé a szomszédasszony rázott fel mély álmomból: „Keljen föl! Itt vannak az oroszok!” — Hallottam is a páncélosok dübörgését, tompa kilövéseit. A szobajátóban síró édesanyjával már ott állt Ádám, kérdőn? Csak annyit mondtam: „Tovább, nyugatra...”

Vasárnap volt, november 4. Mire a nap fölkel, a Magyar Szabadság röviden feltündöklő napja leáldozott. — Meddig?!

Hírek a Vatikánból

érsek a Szent Pál katedrálisban külön imában kérte Isten áldását az ifjú párra.

A pápai nyári rezidencia, a c a s t e l g a n d o l f ó i palota egyik első emeleti szalonját átmenetileg „mozivá” alakították át, mert bemutatták a pápának az ő életéről készült filmet. Olasz, angol és amerikai részvétellel forgatták, a rendezésre pedig a neves lengyel rendező, Zanussit nyerték meg. Az ötlet, hogy II. János Pál életét megfilmesítsék, a nagy olasz drámaírótól, a nemrég elhunyt Diego Fabbri-tól származott. A felvételeket a pápa életének eredeti állomásain készítették, így például a Solvay-gyárban, ahol Karol Wojtyła a háború utolsó éveiben mint munkás dolgozott. Ezenkívül Krakó és Auswitz a filmtörténet főbb színhelye. A Vatikán engedélyt adott, hogy Rómában a vatikáni kertekben, a Szent Péter Bazilikában és a Sixtusi kápolnában is forgassanak. Szeptember 11-én a filmet nyilvánosan is bemutatták a velencei filmfesztiválon, a „versenyben” azonban nem vett részt, minthogy a film rendezője, Zanussi maga is a velencei zsüri tagja volt.

II. János Pál pápa üzenetet bocsátott ki a v i l á g m i s s z i ó s vásárnap alkalmából. Hangoztatta: az evangélium hirdetésének a jövője forog kockán; a hithirdetés, az igehirdetés szel- l e e l e v e n k e l l h o g y l e g y e n m i n d e n e g y e s h í v ő b e n . A Szentatya bátorító- nak tartja a Harmadik Világban megindult hittérítő mozgalmakat és azok eredményeit. A távoli földrészek lakosai érett hitről tesznek tanúságot.

E l s ő J á n o s P á l pápa északolaszországi szülőhelyén, a Belluno közelében lévő 3200 méter magas Marmolata hegyen ünnepélyes szentmisét tartottak abból az alkalomból, hogy I. János Pált éppen 3 évvel ezelőtt választották meg VI. Pál utódjának. Egy évvel ezelőtt maga a mostani pápa II. János Pál mondta a misét ugyanezen a helyen. I. János Pál, mint Albino Luciani kardinális, Mindszenty bíboros nagy tisztelői közé tartozott, és amikor a magyar prímás 1971. szeptemberében száműzetésbe került, Albino Luciani Rómában külön találkozót kért a magyar bíborostól.

Az Egyház életéből

Rómában megkezdtek a Kolosszeum régészeti vizsgálatát és új ásatásokat kezdenek. A tudósok remélik, hogy e munkák következtében napfényre hozzák az antik amfiteátrum régi kőpadozatát, a régi kutakat és különböző földalatti folyósókat, amelyek a Kolosszeum közepéből vezettek az építményen kívülre. Vespasianus római császár Krisztus után 70 és 76 között kezdte meg a Kolosszeum építését. Az eredetileg tervezett három emeletet Titus császár egy negyedikkel toldotta meg. Krisztus után 80-ban nyitották meg ünnepi játékok keretében. A Kolosszeum északi főbejáratán ma is látható kereszt arra emlékeztet, hogy a Kolosszeum volt a keresztényüldözések központja, és ezért lett Róma a mártírok városa, az őskeresztény mártíromság szimbóluma.

A keletnémetországi Wartburgban, ahol Árpádházi Szent-Erzsébet, mint a türingiai örgróf hitvese élt, most a 750 éves Szent Erzsébet jubileum alkalmával helyreállítottak egy freskó-sorozatot, Moritz von Schwandt alkotását, amely Erzsébet életéből vett legendákat örökíti meg.

Janssen, nyugatnémet püspök bejelentette: a német püspöki kar nem ellenzi cigányok pappá szentelését, inkább meg akarja könnyíteni cigány származású papnövendékek kiképzését. A cigányoknak maguknak is érdekük, hogy papjaik saját soraikból kerüljenek ki, — hangoztatta a püspök.

A vietnámi püspöki kar több papi szeminárium létesítéséért harcol. A Dél-Vietnám meghódítása óta kommunistává lett országban 25 egyházmegye van, de a hatóságok mindössze hat papnevelő intézet működését engedélyezték. A püspökök követelik, hogy minden egyes egyházmegye saját szemináriummal rendelkezzen.

A spanyol püspöki kar közleményben erősítette meg, hogy nem kifogásolja a bázis-csoportok működését. Spanyolországban négyezer ilyen egyházi kisközösség működik, laikusok

irányítása mellett, de papok részvételével. A püspöki kar szerint a báziscsoportok eredményes igehirdető munkát végeznek. A báziscsoportok tagjainak 40 százaléka férfikorban van, 17 százalékot tesz ki a fiatalok arányszáma. Összesen 40 ezer személy folytat aktív tevékenységet a négyezer báziscsoport keretében.

Josep Stimpfle, Augburg püspöke, Hans Urs von Balthasar svájci teológussal, és Richard Stücklen kereszténydemokrata politikussal, a bonni parlament elnökével együtt nyilatkozatot írt alá, amelyben elítélik a berlini fal megépítését és fennállását. A berlini fal az embertelenség szimbóluma, jelképezi Németország és Berlin erőszakos kettéválasztását s azt a különbséget, amely a kommunista vezetők szavai és tettei között mutatkozik, — hangzik a nyilatkozat.

A lourdesi Eucharisztikus Kongresszus egyik kedves és vidám epizódja volt 49 osztrák zarándok megérkezése. Ez a csoport ugyanis Wienerneustadt-ból, Bécsújhelyről biciklivel ment Lourdes-ba. A résztvevők életkorra 15-től a 74 évig terjed, velük kerékpározott többek között 3 káplán és 3 ápolónővér is. Útközben kolostorokban szálltak meg, vagy szabad ég alatt aludtak, erdőben vagy tengerparton, — a lakosság mindenütt nagy szeretettel fogadta őket.

Rochus Tsi, a 30 éve Európában élő kínai pap nemrégiben ismét elátogatott hazájába. Kínából visszatérve megállapította, hogy ellentétben azzal az időszakkal, amikor az úgynevezett „négyek-bandája” volt uralmon, kommunista Kínában a vallásszabadság ma nem üres szólam. A kultúr-forradalom idején a falvakban is lerombolták a templomokat, az egyház-üldözés azonban csak erősítette a hívek elszántságát s a kereszténység ezáltal erősödött — mondotta Rochus Tsi. Kínában körülbelül hárommillió keresztény él. Nemcsak az egyszerű emberek fordulnak a vallás felé, hanem sokan a felső rétegekből is. Rochus Tsi például kínai útja során egy alkalommal 170 professzornak és főiskolai tanárnak mondott szentmisét.

Jugoszláviában 50 napi elzárásra ítélték Vjenceszláv Kujundzic káplánt. Az volt ellene a vád, hogy hittanórán egy gyerekkel levette azt a jelvényt, amelynek ez a szövege: „Tito zászlaja alatt növekszünk”. Ezt azért tette, mert a hatóságok több gyermeknek megtiltották annak a jelvénynek a viselését, amelyen viszont ez állt: „Krisztus zászlaja alatt növekszünk”.

A 'Hitamásodikvilágban' nevű svájci intézet, amely a kommunista államok egyházi és vallási viszonyait vizsgálja, egyik legutóbbi jelentésében közölte, hogy a Szovjetunióban, a pártszervek erőlködése ellenére is, növekszik a vallásosság. Kazahsztáni és ukrainai adatok szerint mind a mohamedán, mind a görögkeleti vallás egyre nagyobb hatással van nemcsak a fiatalokra, hanem a párttagokra, sőt a pártfunkcionáriusokra is. A helyi szovjet lapok sokat panaszkodnak emiatt. A vallásosság erősödését a „burzsoá propaganda” következményének mondják, s arról írják, hogy a vallás „az emberi jogokra spekulál”. Kazahsztánban, jöllehet ateista agitátorok évenként félmillió előadást tartanak, nem egyszer előfordul, hogy magas pártfunkcionáriusok egyházi temetést kérnek. Ukrajnában a pártvezetők távoli kis helyekre utaznak el, hogy ott, ahol nem ismerik őket, részt vegyenek az istentiszteleten.

Litván katolikusok bátor kiállása

A Szovjetunió által bekebelezett Litvániában rendkívül öntudatos katolikus lakosság él, amely felvette a harcot hite védelmében éppúgy, mint Moszkva eloroszosító törekvéseivel szemben. Így például rendszeres időközönben jelenik meg a hatóságok által tiltott folyóirat, a Litván Katolikus Egyházi Krónika. A legutóbbi szám figyelemre méltó esetről tudósít, nevezetesen Genovaite Navickaite ügyéről. Az asszonyt egyik barátjánőjével együtt másfél évi büntetőtáborra ítélték, azzal a váddal, hogy rágalmazta a szovjet államot és társadalmat, merő különböző körleveleket adott ki. A litván katolikus folyóiratban most az elítélt Genovaite fivére, Zenonas Navickas felszentelt pap, nyílt levelet intézett a szovjet hatóságokhoz, ebben védelmébe vette nővérét, — egyben rámutatott a bírósági eljárás törvénytelen ségére. Nővére ellen az volt a vád, hogy terjesztette a Katolikus Krónikát. Csak-hogy — írja most Navickas atya — ez már csak azért sem tekinthető bűncselekménynek, mert a folyóiratban közöltek megfélemlenek a valóságnak. Semmiféle rágalmazás nem történt, csak hitteles esetek közlése. Navickas atya hivatkozik arra, hogy a szovjet törvények kimondják: mindenki élhet a szólásszabadság jogával. Jogos tehát a közállapotok nyilvános bírálata. A két elítélt asszony perében be kellett volna bizonyítani, hogy amit írtak, az valótlan. De ezt nem tudták, mert nem is lehetett bizonyítani. Törvénytelen a bírói eljárás azért is, mert a vádlottak által kért védőket a bíróság nem engedélyezte, hasonlóképpen a kért tanúkat sem hallgatták ki. A bíróság — jöllehet a vád magját képező folyóiratot, a Katolikus Krónikát nem is olvasta — mégis ítéletet hozott. Ezen kívül olyan védőket akart ráerőszakolni a vádlottakra, akiknek a fellépése önmagában is merő bohózat lett volna. A nyílt levél bátran rámutat arra is, hogy a litván népet a kommunista párt és a szovjet titkosrendőrség, a KGB, szakadatlanul üldözi,

„Az idő múlik, a hit marad”

Az egyházi felelősség és bátorság szép példáját mutatta nemrégiben Franjo Kuharics zágrábi érsek. A hatóságok ugyanis megbüntették egy katolikus papot és egy újságíró, mert az általuk kibocsátott felhívás nemcsak a horvát katolikusokat szólította fel egy zarándoklatra, hanem „minden horvátot”. A kommunista hatóságok szerint az illetők ezzel megsértették azokat a horvátokat, akik nem katolikusok. Kuharics érsek erre kijelentette: Ha büntetnek, akkor őt büntessék meg, mert a felhívás szövegét ő fogalmazta. A szöveget egyébként 117 plakáton függesztették ki és tízezer példányban röpcédulaként is terjesztették. „Ha ebben a szövegben valami törvényellenes, akkor ezert engem vonjanak felelősségre, és a kiszabott büntetést alkalmazzák énreám” — mondta a zágrábi érsek. Hozzátette még, hogy a szétosztásnál szigorúan betartották a törvényeket, sőt a szöveget előzőleg az illetékes államügyésznek is bemutatták. A szóbanforgó búcsújáráhely Mária Beszterce, Zágráb közelében van. Ez a vidék még Magyarországhoz tartozott, amikor az első búcsújárás volt, 1731-ben. Ennek az első zarándoklatnak van most a 250 éves évfordulója. A kommunizmusra és az egyházellenes politikára utalva Kuharics ismételtén kijelentette: „Az idő múlik, de a hit marad, a körülmények változnak, de az imádság él; rendszerek jönnek és mennek, de a remény él és erősít bennünket.” — A horvát egyházfő, mint e szavak is mutatják, mindig és azonnal élesen reagál, ha a kommunista hatóságok akadályozzák az egyház tevékenységét.

a litván katolikusok ellen sorozatos „bűntényeket követnek el”. A két vádlott bűne semmi más, csak az, hogy bátran leleplezték a hatalom visszaéléseit és nyíltan meg merték mondani, hogy „a király meztelen”.

A litván pap nyílt levele végül hangoztatja, hogy bár a bírák törvénytelenül jártak el, végeredményben mégsem ők a bűnösök, nem ők az igazi cselekvő személyek, hiszen ők, mint bírók, semmin sem változtathatnak. Mégis, ez ilyen kikényszerített, igaztalan ítéletek csak arra jók, hogy a közérkölcset még jobban aláássák. A nyílt levél ezzel a mondatnál végződik: „Ha már nem féltek Isten ítéletétől, legalább féljete a nép és a történelem ítéletétől.”

V. G.

A tiszteletes asszony

Gyülekezetünk a 60-as években új lelkészt „választott.” Idézőjelbe teszem a szót, mert első ízben láttam, hogyan „választanak” papot a népi demokráciában.

Szokás szerint az új lelkész sorra látogatja híveit otthonukban, mindenek előtt a presbitereket. Körülbelül egy év után hozzánk is eljutottak. Első látogatáshoz illően feketében. A tiszteletes asszony sovány, agyondolgozott, három leánygyermek anyja. A tiszteletes úr beszédes, kellemes társalgó. Nem volt nehéz témát találni: gyerekek, nevelés, iskola, háztartás... A fizetésből senkisémm tudott megélni, egy-fizetés kevés volt a családnak. Segített magán, ki ahogyan tudott. A tiszteletes asszony sál-szővő volt, az én feleségem meg barisnya-átkötő. Maszek módra. Munka után rendszerint a férjek is segítettek háziiparos feleségüknek.

A beszélgetés hamarosan a Rákosi időkre terelődött. Feleségem szüleit lakásukból kilakoltatták, az utcára kerültek, aztán majd egy évig laktak rekvirált egyszobában. Saját házukba nem költözhetek vissza. Sógorom is kénytelen volt családi házáat otthagyni és családjával Erdligeten egy rossz „vadászházban” összezsufolódni. Erdligeten lakott ebben az időben gróf Bethlen Margit írónő is, a gróf Csáky-testvérek meg kertészkedtek. Jó kertészek voltak.

A tiszteletes asszony mesélte, hogy Rákosiék alatt takarítónő volt a Kultuszminisztériumban. Az elvtársak gyakran papírral eltömték a WC kagylót. A szenny szétfolyt a helyiségben, azok meg távolból röhögve nézték, hogyan teszi a pap felesége tisztába, amit ők bemocskoltak...

Kb. három év múlva a tiszteletes asszony szívbenulásban meghalt. Talán 50 éves lehetett. Valóban a sálszővésben fáradt el a szíve, vagy több digitáliszt kapott a kellenél? — Ki tudja...

Mindaz, amit elmondtam, a Budapest Nagyvárad-téri gyülekezetben történt. A presbitériumba engem dr. Patay Pál hívott meg. Felesége, Darvas Anna, zsidószármazású, igaz keresztény nő volt, nyolc évig ingyen végezte a kántori teendőket. Mindketten sokat szenvedtek a „keresztény elvtársaktól”. Gyermekük nem volt. Az asszony „szellemi” fiának fogadott, segített a vallásos irdalom és a katolikus hit megismerésében. Talán ezért gázolta halálra egy teherautó a Nagyvárad-téri Gyermek-menhely előtt.

Vigh Lajos

Luxeuil (Franciaország)

Szent Erzsébet ünnepségek

A nyugatnémetországi MARBURGban szept. 13-a és 20-a között zajlottak le azok az ünnepségek, melyeken Árpádházi (Thüringiai) Szent Erzsébetre emlékeztek halálának 750. évfordulóján. Szent Erzsébet, miután férje, Lajos thüringiai örgróf meghalt, Marburgban élt, itt építtetett kórházat és éllete végéig betegeket és szegényeket istápol. Marburgban a megnyitó misét Lékai bíboros, magyar prímás celebrálta. Nov. 17-én nagyszabású Szent Erzsébet kiállítás nyílik meg ugyanacsak Marburgban. Minthogy Erzsébet életének nagyrészt Thüringiában, a mai Kelet-Németországban töltötte, a nagy jubileum alkalmából ott is ünnepségeket rendeztek mégpedig ERFURT-ban. 1235-ben ugyanis az Erfurt-i dómban olvasták fel az Erzsébetet szenttéavatató okmányt. A thüringiai katolikusok hagyományos őszi zarándoklatának célpontja éppen ezért Erfurt volt. A zarándoklaton mintegy 50 ezren vettek részt, feltűnően sokan fiatal évjáratúak, ahogy ezt a nyugatnémet tévé tudósítója nyomatékosan kiemelte. Résztvett az Erfurt-i ünnepségeken többek közt Nyugatnémetországból a Fulda-i püspök (Erfurt ma is a Fulda-i egyházmegyéhez tartozik!), Ausztriából König kardinális, bécsi érsek, Magyarországból Lékai bíboros, esztergomi érsek.

(—)

BOGYAY TAMÁS:

A „budai kereszt“

TÖRTÉNELMI GONDOLATOK BAIERBRUNNBAN

Régi szép szokása a müncheni magyar katolikus lelkészségnek, hogy Szent István király napjának ünnepsére év-ről-évre más-más magyar történelmi emlékezetű helyre hívja össze híveit. Hogy csak a főbbeket említsem betűrendben: így gyűltünk össze Augsburgban, Bambergben, Regensburgban, Scheyernben. Nagy események emlékei fűződnek hozzájuk, mindegyik kirándulás és ünnepség egyúttal történelmi lecke is volt.

Baierbrunn maga nem őrzi régi nagy magyarok itt jártának emlékét. De új temploma szentélyének falán ott függ egy nagyméretű festett kereszt, amelyet „budai kereszt“ néven tartanak számon a művészettörténeti vezetők. Egy 1725-ös évszámmal ellátott német felirat ugyanis elmondja, hogy „ez az ősrégi kép Budáról, Magyarországról való, ahol a törököknél sok éven át a föld alatt volt elásva, aztán Münchenbe hozták és a kapucinus atyáknál tisztelték.“

Ez a hagyomány nem sok, de maga a

A szamaritánus aprópénze

Egy ember lement Jeruzsálemből Jerikóba. Rablók kezére került, azok kifosztották, véresre verték és félholtan otthagyták. Egy pap jött lefelé az úton, észrevette, de továbbment. Később egy levita (mondjuk sekrestyésféle) jött arra, meglátta, de ő is elment mellette. Végül egy szamaritánusnak is arra vitt az útja. (Szamaria tartomány eretnek lakóit, a szamaritánusokat a pogányoknál is jobban megvetették a bithű izraeliták.) Mikor a szamaritánus a súlyos sebesültet megpillantotta, megérett rajta a szíve. Odament hozzá, olajat és bort öntött sebeire és bekötözte azokat. Aztán föltette teherhordó állatára, szállásra vitte és gondját viselte. Másnap reggel elővett két dénárt (nem volt kicsi pénz) és a gazdának adta: „Viseld gondját neki — mondta. — Amivel többet költesz rá, megadom neked, amikor visszatérek.“

Kevesen vannak, akik ezt a példabeszédet nem ismerik s ne emlékeznének rá, hogy Jézus az irgalmas szamaritánus utánzására biztatta a törvénytudós partnerén át az embereket. Amikor a templomjáró keresztény évenként legalább egyszer meghallja a történetet, szívvel-lélekkel úgy érzi, hogy nem tudna úgy viselkedni, mint a pap és a levita. Ő csakis a szamaritánus példáját követné.

Aztán nem találkozik útjain vérbe fagyott vándorral. Talán egész életében nem nyílik alkalma megismételni az irgalmas szamaritánus viselkedését, mert hiányzik hozzá a nagy drámai helyzet. Vagy nem futja a dénárból? Úgy gondolom, hogy a szamaritánus pénzénél is fontosabb, hogy működtek a felebaráti reflexei. SZEME VOLT a feladat-hoz, IDŐT SZAKÍTOTT a személyes közbelépésre, a nyomorultat ápolta, sebeit maga kezelte, szállást szerzett neki és csak akkor kelt ismét útra, mikor személyes jelenlétére már nem volt szükség. Az APRÓ GESZTUSOK nesztelen sora, a szamaritánus „aprópénze“ — ez a nagyszerű. Hogyan csinálhatta dolgát a drámát nélkülöző egyéb napjain? S hogyan mi, akik szeretnénk „hasznóképpen cselekedni“?

Herkó Péter

különös szépségű feszület, lent két oldalt Szűz Mária és Szent János evangélista képével, sokféle történelmi emléket idézhet a magyar ember emlékezetébe. Érdeemes kicsit elgondolkozni rólok.

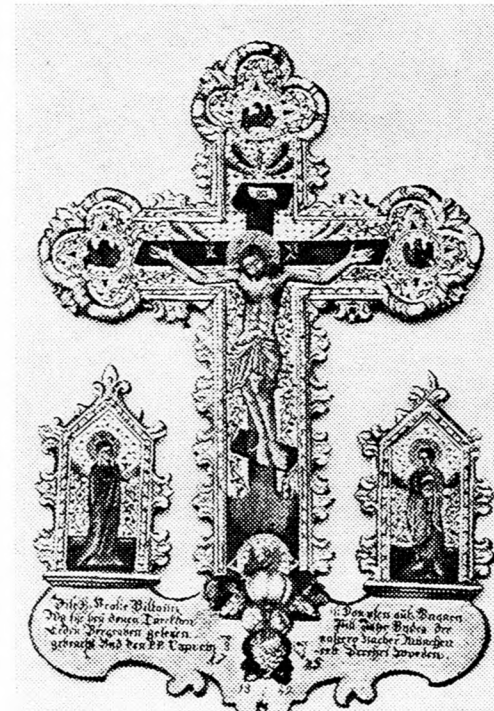
A kereszt a szakértők megállapítása szerint bizánci jellegű, vagyis a görög szertartású kereszténység emléke. Itt merül fel mindjárt az első érdekes kérdés: mit jelentett a magyaroknak a keleti görög kereszténység? Manapság a legtöbb római katolikus hajlamos idegennek, sőt eretneknek tekinteni. Pedig valójában a görög rítus nem volt más, mint a nagy római birodalom keleti, görög nyelvű részének népi istentisztelete, mint ahogy Nyugaton a lakosság latin nyelvét használták. Az 1054-ben bekövetkezett egyházszakadásban nem hitbeli ellentétek játszották a főszerepet, talán még nagyobb és végzetes része volt benne az akkori konstantinápolyi pátriárka és a hozzá küldött pápai követ egyformán szenvedélyes és féktelen természetének. Szent István Magyarországa nem ismerte a latin-görög ellenségeskedést. Igaz, hogy a király maga latin érsekséget alapított Esztergomban, de Veszprémvölgyben görög kolostort létesített fia, Szent Imre bizánci felesége kedvéért. A Tiszántúlon jókora terület pedig különösképp kifaradt a püspökségek szervezésekor, valószínűleg azért, mert ott elvégezték már a térítés munkáját a 10. században Konstantinápolyból jött bizánci papok. Ezen a tájon ma is több százezer görög katolikus magyar él, akik csak ezeknek az először megtért ősmagyaroknak az utódai lehetnek, nem pedig elmagyarosodott vagy elmagyarosított románok meg rutének, ahogy ellenséges propagandisták hirdették. A modern egyháztörténeti kutatás azt is megállapította, hogy Magyarországon az egyházszakadás az Árpádok alatt sokkal kevésbé érvényesült, mint a nyugateurópai országokban. A görög egyházban nem a szakadár ellenséget, hanem inkább a keresztény testvért látták.

A budai kereszt sajnos nem ennek a régi magyar görög rítusnak az emléke. Szakértők szerint ugyanis nem lehet régebbi a 16. század végénél, a 17. században pedig át is festették és cifra, barokkos keretbe foglalták. Meg kell azonban mondani, hogy a bizánci művészet alkotásait nehéz pontosan datálni. Lényegéhez tartozott a konzervativizmus, mert a keleti egyház — mintegy a platonista filozófia értelmében — a képben az örök eszme fizikai megjelenési formáját tisztelte. Nyugaton eliben az a felfogás győzött, hogy az Istent és a Bibliát a mindenkor jelen formában kell közelebb hozni az emberekhez. A budai kereszt mindenestre úgy mutatja Krisztust, ahogy évszázadokkal előbb is ábrázolták nemcsak a görög Kelet, hanem az olaszországi trecento festői is.

Hogyan kerülhetett ez a kereszt Budára? A kérdésre a válasz a magyar történelem nagy katasztrófájára, a török hódoltságra emlékeztet. Már a 15. században megindult a menekülés a Balkánról északra, Magyarországra. Nem a paraszti tömegek, hanem elsősorban módosabb urak, kereskedők jöttek és hozták magukkal orthodox hitüket. A 17. század közepére a török hatalom Perzsiától a Balatonig és Győrig, Krétától Egerig ért. A Balkántól most is jártak föl Bu-

dára a szerb, vagy mint akkoriban mondták: rác, meg görög kereskedők. Lehet, hogy ezek közül hozhatta valaki magával a keresztet itteni hitsorsosainak. Vagy maga a festő kerülhetett ide. Mind ezt csak találgatni lehet.

A 150 évig tartó török hódoltságnak végzetes következménye az egykor tiszta magyar lakosságú vidékek elnéptelenedése. A régi társadalom felső rétege teljesen eltűnt, a nemesség elmenekült

A budai kereszt

16. sz. vége, Baierbrunn, Pfarrkirche

vagy kipszult. De a paraszt ragaszkodott a régi rendhez, az uraihoz, a vármegyéhez. Épp így ragaszkodott hitéhez is. Pedig a török nem türte az egyházi hierarchiát. Voltak vidékek, amelyek nemzedékeken át nem láttak papot. Csak a ferencesek és a jezsuiták merészkedtek be és törődtek a lelkekkel. A nyilvános hitélet jóformán lehetetlenné vált.

Ezt az állapotot érzékelteti a budai kereszt elrejtés-legendája. Nem tudjuk ellenőrizni, mennyiben igaz, de valószínű történelmi helyzetre emlékeztet. Ezért nem is áll egyedül. A budai Mátyás templom Lorettói kápolnájában is van egy Madonnaszobor, amelyről azt tartja a hagyomány, a törökök elől befalazták. Budavár ostromakor a rettenetes ágyuzásban leomlott a fal és láthatóvá vált a szobor, ami nagy rémületet keltett a török védőseregben. Megértették, hogy uralmuknak vége. Ha nehezen is hihető, hogy egy fára festett feszület földbe ásva hosszú éveken át épségben megmaradt volna, az elrejtés mint jelkép mindenképp igaz. A kereszténység a föld alá szorult, lappangva élt, míg újra napvilágra hozták a főlzabadó háborúk.

A budai kereszt ezeknek is a dokumentuma. Tudjuk, XI. Ince pápa pénzéből fizették jórészt a hadakat, amelyek 1683-ban tönkre verték a Bécsset ostromló török sereget. És a pápa diplomáciája változtatta a Habsburg császár és Szobieszky János lengyel király szövetségét nemzetközi támadó keresztshadjáráttá, amely 1686-ban Budát is visszafoglalta. Ebben ott voltak a bajorok is Miksa Emánuel választófejedelem vezérlete alatt. Pestet ők foglalták vissza és átkelve a Dunán dél felől vették ostrom alá Buda várát. Az egész sereg fővezére, Lotharingiai Károly herceg északról támadott. Míg északon Fiáth János és hajdúi törtek fel először a bástyákra, délen egy 22 esztendő fiatal bajor tiszt, Pechman Márton ezredes helyettes volt az első a falakon.

Sik Sándor:

Őszelő

Rozsdabarna őszi lombok
Hulló pelyhe közt bolyongok
És a hullást hallgatom.
Rozsdabarna bú a fákön,
Barna bánat, őszi mákony
Édessége ajkamon.

Régi módon andalogni:
El-elnézek egy maroknyi
Késve nyíló kankalint.
Zördül lelkem mély avarja,
Hogy az őszi szél fanyarja
Hűvösével megsuhint.

És a zörge, rőt avarból
Fölkacsint egy elcsavargó
Elmaradt arany sugár.
S fák közül egy ritka vendég:
El sem könnyezett növendék
Ifjú énem kandikál.

Nézem, nézem nedvesülő
Szemmel, mint egy ágon ülő
Szárnyalibbentő rigót.
Csak a már-már rebbenőnek
Súgom el, hogy őszelőmnek
Ez legelső könnye volt.
(1936)

AZ EGYHÁZ ÉLETÉBŐL

Az Egyesült Államokban, Új-Mexikó állam fővárosában, Albuquerque-ben (Albukerk) konferenciát tartottak a Tekakwitha-i n d i á n o k. Többek között követelték, hogy Amerikának legyen indián püspöke is. Hivatkoztak arra, hogy van fekete püspök is az Egyesült Államokban. Amerikában jelenleg 12 indián pap és 65 indián szerzetes tevékenykedik. Az egész országban egymillió négyszázezer indián él, ezek 25 százaléka katolikus.

A z s i á b a n 60 millióra rúg a katolikusok száma. Hogy milyen eleven a hitélet, annak bizonyítéka, hogy a 60 millió katolikusnak nem kevesebb, mint 600 különböző folyóirata van. Ebből a legtöbb kiadvány Indiában jelenik meg, egész pontosan 265. 148 kiadvány megjelenési helye a Fülöp-szigetek. Japánban, ahol a katolikusok száma viszonylag minimális, 27 katolikusok által szerkesztett folyóirat lát napvilágot. De például Szri Lankában és Burmában is, ahol katolikusok alig élnek, jelenik meg folyóirat.

T o k i ó b ó l jelentik, hogy megkezdődött a biblia japánra fordítása, illetve új fordítás előkészítése, — ökümenikus alapon. A fordítás munkálatait egy katolikus-protestáns vegyesbizottság végzi. Az Ótestamentumot és az Újtestamentumot egyaránt lefordítják. Az új kiadvány 1984-re lesz kész.

Miksa Emánuel és bajorjai 1683-tól 1688-ig harcoltak magyar földön. Legnagyobb didaluk 1688-ban Belgrád elfoglalása volt. A München melletti Schleissheim pompás kastélyában hatalmas méretű olajfestmények sorozata emlékeztet ezekre a harcokra Bécs felmentésétől Érsekújváron, Esztergomon, Budán, Pesten, Siklóson, Mohácson, Eszéken át Belgrád bevételéig. Harmincöt ezer bajor esett el a főlzabadó háborúban. A hazatérők tömérdek hadizsákmányt hoztak magukkal. Ekkor kerülhetett a baierbrunni kereszt is Münchenbe, nem mint hadizsákmány, hanem mint emlékféle. Háborúban nemcsak az ellenségtől zsákmányolnak a győztesek. Jóságunkkal is visznek magukkal emléket. Ilyen emlékeztető a budai kereszt. Emlékeztet arra, hogy Magyarország felszabadításában nem kis része volt annak a Bajországnak, amely most sok magyarnak otthon is ad.

Megindult az új iskolaév Kastlban

Szeptember 8-án ünnepélyes Veni Sancte és istentisztelet keretében nyitotta meg a Kastl-i gimnázium új igazgatója, P. Major Márk O. Cist. az új iskolaévet.

Megnyitó beszédében nagyon komoly és tömör programot adott szülőknek, tanároknak és tanulóknak egyaránt: „Egy megújult iskolába jöttetek vissza, — mondotta — mert nemcsak új igazgatót, hanem nagyon sok új diákot láttok itt. A mai napon a Kastl-i iskolának 259 tanulója van, ebből 88 az új. Ezek 18 különböző országból és hat világrészről jöttek ide. Ezért a magyar iskola nemcsak a magyar nyelv európai iskolája, hanem mondhatjuk, az egész világon szétszórt magyarság iskolája. A Kastl-i magyar gimnázium diákjának lenni ezért kitüntetés. — Feladata ennek az iskolának nemcsak a magyar nyelv művelése, hanem a magyar kul-

túrának és műveltségnek a közvetítése a hat világrész felé.” Különösen az újak felé fordulva, hangsúlyozta: „Az új élet ebben az iskolában nemcsak komoly munkával lesz tele, hanem lesz benne sok-sok öröm is! És otthona lesz sok diáknak kilenc évig, másoknak pedig több évig”.

Az igazgató köszönetet mondott a magyar szülőknek azért a bizalomért és áldozatért, amellyel gyermekeiket ebbe az iskolába küldték. Biztosította őket, hogy „az ő vezetése alatt” minden gondja az lesz, hogy ebben az iskolában igazi művelt magyar embereké váljanak. Hogy innét vigyék ki a keresztény erkölcsöt, a hitet és a szeretetet minden ember iránt.

„A nyáron sok újítás történt ebben az iskolában” — mondotta az igazgató. — Új tanárok: *Engelina nővér*, aki Burgenlandból sok év tapasztalatát és szeretetét hozta el a Kastl-i magyar gyerekeknek. Ő az iskolából kivált Elienne és Kinga nővérek helyére jött. — *Hochwaldné, Dr. Papp Erzsébet*, aki magyart és németet tanít majd és a nyolcadik osztály főnöke. Magyarországon készült a tanári pályára, majd Németországban újra megismételte az egyetemet és a Bielefeld-i orsolyiták német gimnáziumából jött hozzánk. Kérte „hogy azt a kedvességet, amit egyénisége kisugároz magából, adja át ezeknek a reábizott kedves kis gyermekeknek!” — Az új testnevelő tanár, *Hajmássi Zoltánné Auerbach Franciska*, vele a gimnázium régi problémája oldódik meg, t. i. hogy a leányoknak is legyen képzett testnevelő tanárunk. Az új tanárnő Magyarországon szerzett képesítést és éveken át kiváló tornászcsapatokat vezetett.

„Az egész iskola megszépült a nyáron, a házmaster áldozatos munkájával” — folytatta az igazgató. — „Nagyon helyesen „Mester úrnak” titulálja őt mindenki ebben a házban, és joggal, mert ő valóban mestere sok szakmának! (Nagy taps!)

Iván atya, aki az iskola lelki irányítója velem együtt — a nyáron újjárendezte a könyvtárat (óriási taps!)... A könyvtár tele van drága kincsekkel, és méginkább az lesz. A nyár folyamán ezer gyönyörű könyvet kaptunk: *a magyar remekírók sorozatát!*

A fizikai szertárra kevés anyagi erőnkől hétezer Márkát fordítottunk. Most kapunk még egy új, igazi kis mozdonyt... „*Koller tanár úr* megengedi majd azt is, hogy játszhasanak vele! (derültség!).

A messzi *Afrikából* (Marokkó!) kaptunk egy olyan ritka kincset egy jótevőtől — itt ül mellettem, *Dr. Boros honfitársunk* — amilyen nincs Európa egyetlen iskolájában sem: — sőt sok múzeumban sem — egy meteoritot, olyan nagy mint ez a virágcserep itt!” (lelkes taps!)

A történelmi ebédlőbe építkezés zaja hallatszik be: „Ez az új iskola építésének zaja” — magyarázta az igazgató. Mához egy évre kész lesz az új, modern, gyönyörű iskola és internátusi szárny, „bizonyosságul annak, hogy mit tud az a kis nép, amelyet úgy hívnak a világban, hogy 'magyar', ha egyetértésben összefog, alkotni az idegenben is!”

Beszédét az új igazgató azzal fejezte be: „Igérelem Nektek, hogy mindig szeretettel várlak és fogadlak Benneteket, bármilyen gondotok lesz az év folyamán! — *Istenhozott; Isten tartson*

Cserkészúton a kenguruk földjén

Elmérybeszámoló az európai cserkészek ausztráliai útjáról

Augusztus 13-án reggel gyülekeztünk a müncheni reptéren, hogy az ausztráliai magyar cserkészek meghívására el látogassunk a „kenguruk földjére”. 25-en indultunk útnak Gyurkabá vezetésével; a csoport kevés kivétellel segéd-tisztekből, fiatal cserkészvezetőkből tevődött össze.

Első állomásunk Róma volt. Itt egy napot töltöttünk városnéző busszal járva az Örök-város nevezetességeit, este pedig a Szent István zárandokház kertjében tartottunk „ünnepi” tábortűzet.

Az „Alitalia” fehé Jumbo-jával másfél napos utazás után aug. 15-én hajnalban érkezünk Melbournebe, ahol Rauch Pubibá, a kerület társelnöke, várt minket az ausztráliai cserkésztestvérekkel. Nagy volt az öröm, hisz az ausztrál „kenguruk”-ból az elmúlt években sokan jártak európai cserkészközutakon, téli- és nyári táborokban, így sok jóbarát találkozott össze.

Melbourneben először az épülő Magyar Központban volt ünnepi szentmise, utána közös ebéd, majd a Kegnum Marianum által rendezett Szent István-napi előadáson vettünk részt. A következő napokban kirándultunk a környékre, jártunk a Stevenson vízesésnél, ismerkedtünk a kengurukkal, a koala macskókkal, Ausztrália érdekes állat- és növényvilágával. — Aug. 20-án, Szent István napján a Kew High School színháztermében nagyszámú közönség előtt került sor az „Erdélyi est”-ünkre. Műsoron székely balladák, csángó énekek, erdélyi írók műveiből vett szemelvények és persze székely táncok szerepeltek. Különösen Konthur Mária és Konthur Bertalan (mert ők is velünk jöttek) ének-, illetve prózai számai váltottak ki viharos tetszést.

Melbourneből „cserkészbuszon” mentünk tovább Adelaidbe. Innen kirándultunk Burra-ba megnézni a nevezetes rézbányát, majd egy híres szőlővidékre (Barossa-Valley) látogattunk, ahol borkóstolón is résztvettünk. Meglátogattuk az adelaidei cserkészek új tanyáját is, ahol vacsora várt ránk s aztán közösen vidám tábortűzet tartottunk. Adelaide-ben a Magyar Clubban egyik este az erdélyi műsorunkkal, másikkal alkalommal a „Székely fonó” c. előadással szerepeltünk.

Visszatérve Melbournebe, másfél napos gyönyörű tengeri utat tettünk (Kovássy Lacibá vezetésével) végig napsütésben, aztán a szép „Kék tó”-nál éjszakáztunk egy ausztrál cserkészcsapat vendégeiként. Péntek estére érkezünk meg az Ausztrál kerület regös táborába (táborparancsnok Hevesi Nagy Tibor ker. parancsnok volt), itt három kedves napot töltöttünk együtt ausztráliai cserkésztestvéreinkkel. A tábor után négy nap megint Melbourneben, újabb kirán-

meg Benneteket! És Isten áldása kíséren a tanéven át!”

A gyönyörű történelmi ebédlőből (XIV. század) az iskola a szülőkkel együtt átvonult a régi szép román bazilikába (XII. század eleje), hogy le- esdjék a Szentlélek Úristen áldását a megújuló magyar iskolára.

*

Minden olyan ünnepi, olyan szép és megnyugtató volt: a boltívek, az orgonaszó, a magyar népének, az áhítat komoly felnőtt arcokon és üde gyermekszemekben. A magyar Himnusz hangjánál sokak szemében könny csillogott... **H. F.**

dulások, (láttuk a „pingvin-vándorlást” a tengerparton), előadások...

Repülővel érkezünk Sidneybe, itt is sok ismerős, barát, szíves vendéglátás várt ránk (meg peccsenyesítés Both Katicáéknál). Vasárnap Gyurkabá mondott magyar misét. Az itt töltött napokon városnézés, hajókirándulás a Sidney-i öbölben, a híres Operaház és a Botanikus kert megtekintése, kirándulás a „Kék hegyekbe”, ünnepi vacsora a Magyar Futball Klub-ban szerepeltek programon. Műsoraink, főleg a „Székely fonó”, itt is hatalmas tetszést arattak.

Sidneytől, a vendégszerető családoktól és cserkészbarátainktól pénteken vettünk búcsút: „Isten veletek! Viszontlátásra Európában!” — mondogattuk könnyeinket igyekezve visszatartani.

Hazafelé két élménydús nap még Singaporeban (kínai negyed, kikötő), aztán repülön tovább Rómán keresztül Münchenbe. Szept. 14-én értünk „haza”, kicsit fáradtan a nagy úttól, de tele a csodálatos cserkészút maradandó élményeivel.

Müncheni Öregcserkész

Az ötvenhatos magyar forradalom 25. évfordulójára a müncheni Hanser Verlag-nál megjelent a

FÜVESKERT német nyelvű 2. kiadása: „Im Frührot“.

A „Füveskert” a magyar börtönök és szabadságharc verseinek antológiája. A fordítást neves német, cszt-rák és svájci költők végezték.

Ajándékozza meg a könyvvel külföldi barátait!

Megrendelhető a N e m z e t ő r címén (Ferchenbachstr. 88. D-8000 München 50) 15.— DM (7. \$) befizetése ellenében.

M. SZERDAY METROPOLITAN VERLAG Teichweg 16

CH-4142 Münchenstein/Schweiz
Telefon: (061) 46-59-02
Könyv — hanglezem — ajánlata

	Sfr
Benedek István: Semmelweis	16.—
Benedek István: A tudás útja	16.—
Babits Mihály: Az európai irodalom története	18.—
Babits Mihály: Timár Virgil fia, Halál fiai, Válogatott novellák	16.—
Antik prózaírók: A nősténykentaúr	17.—
Arany J.: Válogatott művei I. II. III.	53.—
Ády Endre: Művei (versek, novellák) I. II.	44.—
Berkési András: Hűség	13.—
Berkési A.: Sírátófal	20.—
Berkési A.: Pisztrángok és nagyhalak	15.—
Berkési A.: Fönn az emeleten	17.—
Déry Tibor: Alkonyodik, a bárányok elvéreznek	9.—
Déry T.: Theokritosz Újpesten I. II.	20.—
Déry T.: Újabb napok hordaléka	6.—
Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés	12.—
Dosztojevszkij: A Karamazov testvérek I. II.	24.—
Dosztojevszkij: Egy nevetséges ember álma	15.—
Dosztojevszkij: A szelíd teremtés, Kisregények	10.—
Dosztojevszkij: Feljegyzések a holtak házából	11.—
Makkai Sándor: Táltos király	25.—
Makkai Sándor: Sárga vihar	29.—
Magyar elbeszélések a XIX. sz. I. II. 38.—	
Magyar elbeszélések a XX. századból I. II. III.	48.—
Magyar népballadák	14.—
A nyugati világ legbőszesebb könyv-választéka! Új és antikvár könyv-ritkaságok! Lemezek és teljes operafelvétel. Magyar íróktól német és francia nyelvű könyvek is nagy választékban.	

Kérje katalógusunkat!

Megjelent Budai E. László első verses köteté, amely harmincnégy magyar és német nyelven írt költeményt tartalmaz. A kötet olcsó kézirat-sokszorosítás. Ára: DM 5.— vagy ennek megfelelő bármely pénznem. **Megrendelhető: Budai E. László, Laakerstr. 45, D-4100 Duisburg 12.**

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Az ausztriai és jugoszlávai magyarok szept. 19-20-i máriacelli zárandoklata nagyon bensőséges és látogatott volt. Különösen sokan jöttek Újvidékről. A két nap alap gondolata volt Mindszenty bíboros hívó szavára visszajönni a Magyarok Nagyszombatjához, a mi közös édesanyánkhöz, könvörögni Szent Fiához Házáért és népünkért.

A magyar zárandoklat együtt volt a Lazaristák és a Vincés nővérek közös zárandoklatával Páli Szent Vince 400-éves jubileumával kapcsolatban.

*

Tóth Béla innsbrucki magyar lelkész az osztrák államelnök, Dr. Kirchschläger, „Oberstudienrat” címmel tüntette ki. E magas kitüntetéshez külön levélben gratulált a tiroli tartományfőnök helyettese, Dr. Prior, melyben megköszönte Tóth atya áldozatos és sikeres munkáját az ifjúságért. Mi magyarok nagyon örülünk ennek az elismerésnek, és Tóth Béla hit-tanárnak további jó munkát és sikert kívánunk.

*

Bécs: Az újjászületés szentségében részesült: **Dr. Piattly György** és **Farkas-házy Katalin** fia: **György Krisztián**. — P. Sümegh Lóthár keresztelte 1981. jún. 14-én Máriacellben.

Az Úr színe előtt örök hűséget fogadott egymásnak: **Dödő Tibor** és **Szilágyi Katalin** Würnsdorfbán, N. Ö. 1981. jún. 26-án. — Az Úr áldása kísérelje az újszülöttet és az új házasságot!

Az örök hazába költöztek: **Szekeress Erzsébet**, 1981. máj. 21-én 61-éves korában Esztergomban, rokoni látogatás alkalmával. — **Br. Sebessy-Josinszky István** szül. Szirmai Anna, 1981. jún. 27-én, Bécsben. A bécsi társadalomnak köz-tiszteletben álló tagja volt, szorgalmasan látogatotta a Szent István Otthon előadásait, rendezvényeit. Gyászolja leánya Hendriks Vilmosné és a Szent István Egyet. — **Osváth Mihály**, 1981. júl. 8-án Kollósvárattól 77-éves korában. Az engesztelő szentmise júl. 12-én volt érte. Bécsi hívő volt, gyászolja leánya, Kőcsei Jenőné. Mélyen hívő bibliás ember volt, naponta 1-2 órát fordított bibliáolvasásra. Az élet bármely csapását, szenvedését ezzel a mondással fogadta: „Az Úr minden elfogadott szenvedést jutalmaz!”

Linz: Örömmel közöljük olvasóinkkal, és némi büszkeséggel is, hogy a boldogemlékü Macsády, Wels-i plébános után, most **Dr. Balogh Vince**, Linz-i plébános emelt gyönyörű, nagy és méltó templomot plébániáján Pádúai Szent Antal tiszteletére. Az új templomot szept. 12-én szentelték fel.

Kedves velejárója ennek a templomszentelésnek az a körülmény, hogy Dr. Balogh Vince éppen az idén ünnepli pappászentelésének 25. évfordulóját. — Tardoskedden 1929 február 12-én született a győri egyházmegyében lépett be kispapnak, tanulmányait Rómában a Germanicum Hungaricumban fejezte be. Ott is szentelték papá 1956. okt. 10-én. — 1965 óta működik Linzben, jelenleg a

MAGYAR HENTES — VIKTOR PAL

Lerchenstrasse 29. D-7063 Welzheim
Telefon: 07182 / 6736

DM

1 kg. Kolbász, füstölt	16.—
1 kg. Kolbász, friss, sütni és grilleznivaló	15.—
1 kg. Debreceni	16.—
1 kg. Disznósajt, csipős	10.—
1 kg. Disznósajt, gyomorban, füstölt	12.—
1 kg. Balkán füstölt májas	12.—
1 kg. Balkán füstölt véres	10.—
1 kg. Hurka, sütnivaló, rizsával, vérrrel vagy vér nélkül	10.—
1 kg. Fokhagymás sonkaszalámi	16.—
1 kg. Paprikás Puszta-Szalámi	16.—
1 kg. Lengyelsonkaszalámi	
(90 % soványhús)	20.—
1 kg. Főtt-tokapaprikás szalonna	12.—
1 kg. Angolszalonna	20.—
1 kg. Hasaalja szalonna, magyarosan	12.—
1 kg. Hátsó sonka, füstölt,	20.—
1 kg. Fehér sós-szalonna (vastag)	10.—
1 kg. Paprikás Lengyel Kolbász	12.—
1 kg. Orig. Pick- vagy Herz-szalámi	26.—
1 kg. Orig. Szegedi Paprikás-szalámi	26.—

Minden árut légmentes csomagolásban utánvétellel szállítok.

Szent Antal plébánia plébánosa és az idegenajkuak püspöki referense. — A Jóisten áldását kérjük további lelkipásztori munkájára.

A Külföldiek Vasárnapján, szeptember 27-én, már az új Szent Antal templomban tartották a Nemzetek Miséjét.

*

Halottaink: **Sipos Mihály** (Gallneukirchen) hosszas betegeskedés után hunyt el. Július 27-én temették a Wels-i temetőben. — **Schmidt Katalin** júl. 17-én 72-éves korában hunyt el. Nagyon jólelkű Wels-i hívőket veszített el benne. — Augustus 23-án hunyt el Linzben **Rosenberg Erzsébet**. Mindig szent hitünk szerint élt, ez adta neki azt az erőt, ami lényéből sugárzott.

Utószó elhunyt Nemeskéry László halálához: — Dr. Kerny Géza, Linz-i magyar lelkész írja róla: „Amikor már csak pisláskolt benne az élet, még azt kérdezte, hogy bevették-e az ideai máriacelli zárandokok közé?”

BELGIUM

Brüsszel: **Születés:** **Hosszu Christa** és **Izabella** nagyon örülnek júl. 27-én született kis testvérkéjüknek: **Sabrina-Csilla**. Édesanyjának, **Gétay Emőkének** mielőbbi felépülést kívánunk, **Ferencnek** és a **nagymamának** szívből gratulálunk!

Halálozás: **Gaston Suys (71), Tólos Rózi** férje, Gent-ben jún. 11-én elhunyt az Úrban. Zenetanár volt a genti zeneakadémián, az organisták szakszerve. elnöke és a **St. Bavo** titulusa. — Az egész családnak szól részvétünk! — **Horváth Anna Kunigunda** orsolyita nővér, aki Somorján 1906-ban született, ez év augusztus 5-én Wawelben meghalt. Az „Életünk” hűséges olvasója volt. — A Jóisten nyugosztalja!

Brüsszel: **Keresztelés:** **Hubben Pétert**, H. Ferenc és Neveux Caroline második kislánya, szept. 12-én az Egyház gyermeke lett.

Halálozás: **Msgr. Gere Vince**, pápai prelátus, ny. adai plébános, júl. 13-án, életének 87-ik, papságának 64-ik évében elhunyt. — Az Úr adjon jó és hű szolgálójának örök nyugodalmat! — **Kunigunda Nővér (75)** O. L. V., a brüsszeli Magyar Ház hűséges segítője, 1981. aug. 5-én találozott égi jegyesével. Többször volt főnöknő, noviciusmester és szeretett énektanárnő; — **Straub Károly (57)** hosszas, türelmesen viselt idegbetegsége után aug. 5-én Waterlooan elhunyt. Plébánosa külön dicsérettel emlékezik meg azokról a magyar férfiakról, akik betegsége alatt fáradhatatlanul látogatták és biztatták; — **Tóth László (58)** a tournai-i ideggyógyintézetben a nyár folyamán visszaadta hányatott életét Teremtőjének. — Nyugodjanak az Úr békéjében!

Liège: **Keresztelés:** **Húzó Eric — Jacques** és **Nagy Katalin** fia — **Jupiile**; — **Nemes Axel István — Sándor** és **Frnek Mária** fia — **Rocourt**. — Növekedjenek erőben, egészségben!

Házasságok: **Kovács József** és **Dachy Carina**, Grace — Hollogne; — ifj. **Szenográczki Mihály** és **Cayphas Yvonne**, Bas-Oha; — **Világoskó Magda** és **Gerards Luc**, Zwartberg. Sok boldogságot kívánunk!

Elhunytak az Úrban: **Kálmán Géza**, 50-éves, Alleur-ben; — **Novák Emil**, 64-éves, Beverts-ben; — **Molnár László**, 60-éves, Grace-Hollogne-ban. — Nyugodjanak békében!

FRANCIAORSZÁG

Lyon (1981. I. félv): **Kereszteltek:** **Major Virginia**, Lyon; — **Felker Frank**, Bourgoin-Jallieu; — **Tázlári Demjén**, Milly; **Roux Dávid, Christián** és **Újvári Jutka** fia; **Espondeilhan**; — **Viardot Flórián, Freddy** és **Páncsics Mária** fia, Pont-de-Cheruy; — **Nagy Dorottya**, Gaillard; — **Chaperon Erik, Guy** és **Páncsics Éva** fia, Bourgoin-Jallieu. — Az újszülötteknek és családjaiknak hosszú szép életet kívánunk!

Elhunytak: **Tompos Tiborné** szül. **Ács Anna**, 50-éves, Bourgoin-Jallieu; — **Horváth Gvula**, 83-éves, Miramas; — **Gáspár József**, 68-éves, Lyon; — **Csiszár János**, 82-éves, Roanne; — **György Sándor**,

71-éves, Meyzieux; — **Sürger Margit**, 76-éves, Szent Norbert-rendi nővér, Bonlieu; — **Crédely András**, 52-éves, Grenoble. — Nyugodjanak az Úr békéjében!

*

Párizs: A Kybernetika és Genetikai Rendszerek Francia Társasága három-évenként kiosztásra kerülő díját az idén **Dr. Gál György** honfitársunk kapta, aki a párizsi egyetem doktora és egy új tudományág, a logikai esztétikának a megteremtője. Ennek az intézetét ő maga irányítja. A díjat a francia társaság azért a munkásságáért ítélte oda amelyet a származási formák felismeréséről különböző fajú népek gyermekeinél végzett. A döntőbizottságban szerepelt Nobel-díjas fizikus is, a francia Tudományos Akadémia több tagja, köztük a nemzetközi tekintélynek örvendő Levi-Strauss professzor.

NÉMETORSZÁG

Köln-Hildesheim: **P. Nádor Albert OFM atya** 1981. szept. 1-ével kivált a kölni Magyar Misszió kötelékéből és **Hildesheim** kerület magyarjainak lelkipozását vette át. Nádor atya Kölnben a német lelkipásztorkodásban is kisegített mint miséző. — Az új áthelyezéssel most visszakerült régi pasztorációs területére, ahol ezután is kisegít a német lelkipásztorkodásban. A kölni Szent Apostolok plébániája meleg köszöntő szavakkal méltatta Nádor atya állandó szíves segítségét. Helyét október 1-től átveszi **P. Serei Károly SJ**, aki 60 éves és eddig Rómában az egyetemen volt teológiai tanár. — A Jóisten áldását és még sok erőt kívánunk erre a fontos magyar lelkipásztori posztra.

München: **Születés-Keresztelés:** **Doma Viktória, D. László** és **Kölcsey Kiára** kislánya, 1981. máj. 2-án Münchenben született; keresztelték ugyanott aug. 9-én; — **Pécsi Nikolett, P. Tamás** és **Boross Ilona** kislánya, 1979. febr. 14-én Budapesten született; keresztelték 1981. júl. 5-én Münchenben; — **Baghy Gergely, B. Gyula** és **Pataki Ilona** kislánya, szül. 1979. szept. 11-én Budapesten, keresztelték 1981. júl. 26-án Münchenben; — **Makai Krisztina, M. Imre** és **Sándor Erzsébet** kislánya, szül. 1975. okt. 16-án Kula/Jugoszláviában, keresztelték 1981. júl. 26-án Münchenben; — **Poti Attila, P. Tivadar** és **Tót Anna** kislánya, szül. 1981. ápr. 12-én Dachauban, keresztelték júl. 12-én Münchenben.

Házasság: **Sommer Tamás** és **Tóth Gyöngyvike** 1981. júl. 29-én Münchenben házasságot kötött.

Halottaink: **Ognea Vincéné** szül. **Milos Anna** 1981. júl. 29-én Münchenben elhunyt. A Nordfriedhofban temették aug. 3-án. — Nyugodjék békében!

Stuttgart: A stuttgarti Magyar Misszió november 15-én megkezdte a délutáni háromórás mise után „Élő Gyökereink” címmel magyar irodalmi ismertetés-sorozatát **Kocsis Gábor** író feldolgozásában. A kezdeményezést örömmel regisztráljuk.

„Barátom”-című missziós értesítőjében a sorok között kis nosztalgiával olvasunk a 345-éves bécsi Magyar Pázmáneum (Pázmány Péter alapítása) utolsó három pázmánitájáról; még pedig **Kristóf Jánosról, Lucky László** és sajátmagáról, **Fejős Ottó**ról. — A hárcból **Kristóf János** tavaly autószerencsétlenség áldozata lett. — **Lucky László** Bécs városában hittanárkodik. **Fejős Ottó** König bíboros, bár nagy paphiánnyal küzdök, Mindszenty bíboros kérdésére átgöndte nekünk. — Ezzel, sajnos, — reméljük csak átmenetileg — kihalt a Pázmáneum.

Weingarten: Multhavi számunkban beszámoltunk arról, hogy **P. Bruno** paptestvérünk betegsége miatt lelkipásztori munkájából kivált.

A Rottenburg-i egyházmegye szeptember 1-ével kinevezte utódjául **P. Gyurás Istvánt** a Weingarten-i magyar missziós kerület vezetésére. A Jóisten áldását kívánjuk új munkaterületén.

OLASZORSZÁG

Róma: **Keresztelők:** **Rimlani Peruzzi Mario** és **Tatai Éva** gyermeke, **Evelin**, febr. 5-én; — **Pisa:** **Lippi Romano** és **Szász Mária** kislánya, **Dante**, márc. 28-án; — **Cremona:** **Chiotti Luigi** és **Máté Teréz** kislánya, **Roberto**, ápr. 19-én; — **Budrio (Bologna):** **Andalo Romano** és **Szőnyi Orsolya** kislánya, **Beatrice**, máj. 17-én; — **Beati Angelo** és **Vetró Anna** kislánya, **Sauro**,

Magyar bencések 50 éve Braziliában

A Sao Paulói Szent Gellért Kolostor idén emlékezik arra, hogy a magyar bencések félszázaddal ezelőtt kezdték el missziós munkájukat Brazília földjén. E szép jubileum alkalmából jelent meg egy 60 oldalas könyvecske „A magyar bencések 50 éve Braziliában” címmel, amely történelmi visszatekintést ad a magyar bencések példamutató munkájára.

Még az első világháború előtt kívándorolt magyarok lelkipozozására indult el 1931 tavaszán az első magyar bencés, a fiatal Szelez Arnold személyében s lett a pásztor nélküli nyáj, az ottani magyarság — számukat 60—70 ezerre becsüli — első lelkipásztora. Ut-törő munkát végzett, a szó szoros értelmében maga vágott utat, hogy felkeresse, leginkább lóháton, az őserdők mélyén élő, dolgozó magyarokat, akik magyar névre keresztelt telepeken (Árpádfalva, Szentistvánkirályfalva, Boldogasszonyfalva, Mátyáskirályfalva, Bocskai- és Bethlen telep stb.) laktak. Fúradságot nem ismerő, haláláig tartó (1972-ben halt meg) ténykedése nyomán egyházközségek, templomok, kápolnák létesültek, sőt 1938-ban már felépült „Új Pannonhalma”, az egyemeletes kis bencés monostor. Új rendtagok érkezve az óhazából, a Sao Paulón kívüli többi nagyvárosban is sorra alakultak egyházközségek, épültek templomok, sőt a mérhetetlen távolságokban élő szórványok lelkipozozása is megoldódott.

A második világháború nehez helyzetbe döntötte a braziliai magyarokat. Az akkori kormány betiltotta az „elleneséges”, köztük a magyar nyelv használatát, rendeletileg megszüntették az egyesületi életet s a magyar iskolával együtt megszűnt a magyar nyelvű hitoktatás is. Mint tudjuk, az elmúlt háború, majd az 56-os októberi forradalom után újabb népes magyar kívándorló csoportok érkeztek Braziliába, különösen sokan fiatalabb évfáratúak és gyerekek, s ezzel a pasztorációs munka súlypontja az ifjúság oldalára került: a hétvégi iskolák mellett középiskolai szintű iskolák, cserkészcsapatok alakultak, újságok, könyvek kiadása révén ápolják, tartják ébren a magyar nemzeti érzést és vallásos hitet. Mert a brazil pasztorációs munka mellett a magyar bevándorlók gyermekeinek és fiatalágának magyar nyelvű és szellemű vallásos nevelését (Szt. Imre Kollégium Sao Paulóban) a bencések ma is elsőrendű feladatuknak tekintik.

A könyvecske dokumentum értékű tájékoztatást nyújt a braziliai katolikus magyar lelkipásztorkodás multjáról és jelenéről, a sokrétű nevelői, szociális és kulturális munkáról. A történelmi áttekintésen kívül megtaláljuk a könyvben az elhunyt és élő braziliai magyar bencések személyi adatait, irodalmi és tudományos munkásságuk felsorolását, valamint 10 oldalnyi beszédes képmellékletet.

Sz. J.

aug. 2-án Pisában. — A megkeresztelteknek és szüleiknek sok boldogságot kívánunk!

Halálozás: **Longano (Forli):** **Horváth Sándorné** szül. **Bognár Anna** jún. 16-án 76-éves korában meghalt; — **Róma:** — aug. 19-én temették **Dr. Bors Ilonát** — 68 éves volt. — Nyugodjanak az Úr békéjében!

*

Egy örömhír Rómából: **Rev. Poós Adám**, egy olasz plébánia papja, június 23-án a lateráni egyetemen megszerezte a teológiai doktorátust. — Gratulálunk!

A Magyar Cserkészszöv. Európai Kerülete az idei karácsonyi szünetben is megrendezi hagyományos déltiroli **Téli Táborát** — Szent Jakabfalván.

A GYERGYÓI HAVASOK

táborra, — mely 1981. dec. 26-tól 1982. január 6-ig tart, — jelentkezni lehet az egyes csapatoknál, vagy az Európai Cserkészkerületnél: 8 München 81. — Oberföhringerstr. 40. — Telefon: (089) 98 26 37 / 38. Kívánatra ismertetőt küld a táborparancsnokság.

MAGYAR KÖNYV ÉS HANGLEMEZ-BARÁTOK NAGY TALÁLKOZÓJA

a **MUSICA HUNGARICA** — MÜNCHEN árusítással egybekötött egésznapos kiállításán a **Künstlerhausban** (Lenbach-Platz) november 28—29-én, melyre mindenkit szeretettel meghívunk!

Kiállításra kerül még:

kézimunkák, képzőművészeti cikkek, magyar csemegeárúk (Bayer Oszkár)
Telefon: (089) 30-50-43

DIÓSZEGHY TIBOR, hitese tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. — Daimlerstr. 249. D-4040 Neuss. Tel.: (021 01) 54 13 17.

MINDENNEMŐ magyar-német / német-magyar fordítást gyorsan és olcsón elvégez

WILHELM DIVY

diplomás, törvényszéki hitese okirattfordító és tolmács, tanár, magyar és német főisk. végzettséggel, a magyar és német iskolarendszer alapos ismerője.

FIGYELEM! Kilenc éve szervezek privátutazás-jellegű, magas színvonalú magyarországi **társasutazásokat**, németül beszélők számára is. Kérjen prospektust! **CIM:** Wilhelm Divy. 7990 Friedrichshafen, Lindenstr. 50. — Tel.: 07541 / 71391.

Sebő gépjárművezető iskola

Birkacher Str. 7. Tel.: (0711) 47 54 44
7302 Ostfildern 4 Kemnat

Magyar nyelvű kiképzés

minden gépjármű-kategóriában
Bentlakásos tanfolyamok
NSZK-ban lakók részére magyar nyelven való vizsgáztatás.

RUPP LÁSZLÓ hitese törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarról németre és németről magyarra. — Postfach 162, D-8000 München 1 - Telefon (089) 3 00 21 62

„TÉNY” Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. BAYER

Kreitmayerstr. 26 - D-8000 München 2
Telefon (089) 19-63-93

	DM
Alföldi Olaszrizling	5.10
Alföldi Kékfrankos	5.10
Abasári Rizling	6.15
Debrői Hárslevelű	6.15
Badaacsonyi Kéknyelű	6.50
Badaacsonyi Szürkebarát	6.60
Soproni Kékfrankos	6.40
Balatonboglári Olasz Rizling	5.95
Balatonboglári Kékfrankos	5.95
Balatonboglári Cabernet Rosé	5.95
Badaacsonyi Tramini	6.90
Villányi Burgundi	6.60
Hajósi Cabernet	6.50
Tokaji Aszú 4 puttonyos	13.50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	11.50
Kecskeméti Barackpálinka	25.—
Hasas Barackpálinka	23.—
Cseresznyepálinka	23.—
Szilvapálinka	21.—
Hubertus	18.50
Kósher szilvapálinka	29.—
Beverage Bitters (Unic.) 1 lit.	28.—
Beverage Bitters (Unic.)	14.50
Szalámi (Pick) 1 kg.	22.50
Csabai 1 kg.	20.50
Gyulai 1 kg.	18.50
Süli Debreceni 1 kg.	14.—
Süli Kolbász 1 kg.	15.—
Házi Kolbász 1 kg.	17.50
Tarhonya 1/2 kg.	2.90
Nagykoktatésza 1/2 kg.	3.20
Lebbencs 1/2 kg.	3.20
Kiskocka, cérnemetélt 100 gr.	—75
Paprika káposztával 820 gr.	4.20
Bogyoszlói paprika (erős) 820 gr.	3.90
Hegyes paprika (nem csipős) 820 gr.	4.20
Hegyes paprika (csipős) 820 gr.	4.20
Disznósajt (téli időszakban) 1 kg.	12.—
Császárkörte	18.50
Vilmos Körtepálinka	23.50
1 kg. Dessert Szaloncukor	15.—

Üvegárút is szállítunk!

HIRDETÉSEK

Vallásos, 46-éves, 172 cm magas, diplomás magyar nő egyházi házasságot kötne hozzáillő férfivel. Válaszokat „Cum Deo” jelígre a Szerkesztőségbe.

Fiatal házaspár ismeretséget kötne és egyben rizikó-mentes, pénzbefektetés nélküli üzletet ajánl fel nyugati országokban. — Telefon: 08272/3675.

Svédországban élő 40-éves iparos keresi korbán hozzáillő, házas, családszerető leány vagy asszony ismeretséget házasság céljából. Nemdohányzó előnyben. Két kis fiúgyermek (5-8 éves), saját ingatlana van. Válaszokat: „Skandinávia” jelígre a Kiadóba kér.

Németországban élő középkorú, csinos, független hölgy élettársat keres jólsituált úr személyében 70-éves korig. Válaszokat „Szeretet és megbecsülés” jelígre a Szerkesztőségbe kér.

Magyar barátságot vagy ismeretséget szeretnék találni. Válaszokat: „In aeternum” jelígre a Szerkesztőségbe kérek.

30 éves, Münchenben élő, művészeteket, zenét és utazást kedvelő, több nyelven beszélő amerikai magyar tanárnő keresi korbán és műveltségben hozzáillő férfi ismeretséget. Válaszokat „Vidámság” jelígre a Kiadóba.

Kapcsolatot keresek magyar vagy más keleteurópai emigráns szervezettel. Válaszokat: „Irodalmár” jelígre a Szerkesztőségbe kérek.

Magyar célkatesz- és specialitások boltja

BASEL, Dufour-Str. 7. Telefon: 23-03-78 új vezetéssel, augusztusban nyílt meg az **ENGYEL-SÜMEGI CSALÁD** kezelésében.

Hagyományos készítményeink és cikkeink: szalámik, kolbászok, hurkák, füstölthúsok, szalonnák, konzervek, savanyúságok, borok mellett új cikk csoportjainkat ajánljuk: cukrász-készítmények, frissensültek, hidegtalpak, hal, zöldség, gyümölcs és népművészeti áruk.

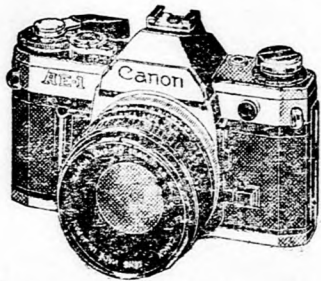
Csomagküldés minden árucikkből.

Dobos-, Stefánia-, Puncs-torták

speciális csomagolásban szállítva.

Nyitva: 9—13, és 15—19 óráig.

Szombaton 14 óráig. — Hétfőn zárva.

CANON — MINOLTA — TOKINA
L E R A K A T

FOTO DOBOS

8000 MÜNCHEN 2 RINDERMARKT 16 TELEFON 089/240852
74 éves cég! Győr — München!

Bécsi magyar könyvesbolt

LIBRO-DISCO Tel. 0222/527315

A-1010 WIEN, DOMGASSE 8

KÖNYVJAJANLATUNK:

	ÖS
Csonka, E.: A forradalom oknyomozó története 1945—56	320.—
Gosztonyi, P.: 1956. A magyar forradalom története	198.—
Háy: Kucsera	110.—
Ilyés: Szellem és erőszak	128.—
Aczél, Gy.:—Méray, T.: Tisztító vihar	240.—
Kopácsi, S.: Az 1956-os magyar forradalom és a Nagy I. per	120.—
Méray, T.: Nagy Imre élete és halála	340.—
Szász, B.: Minden kényszer nélkül	245.—
Vándor, Gy.: Szenteste a restiben	100.—
Vándor, Gy.: Bécsi levelek	120.—

LEMEZAJANLATUNK:

SLPX 1923-25. Kodály: Hány János. (Daljáték négy kalandban, elő és utójátékkal) Énekel: Palló, I., Tiszay, M., Maleczky, O. stb.	330.—
SLPX 11476-78. Erkel: Bánk bán. (A teljes opera három felvonásban) Ének: Simándy, J., Nagy, K. stb.	330.—
SLPX 11594-05. Kodály: Székely fonó. (Daljáték egy felvonásban, népi szövegekre.) Közreműködik: Komlóssy, E. Melis, Gy., Simándy, J. stb.	220.—
SLPX 16618-20. Kacsóh, P.: János Vitéz. (Daljáték három felvonásban.) Énekel: Kovács, J. Oszvald, M. stb.	330.—

Kérje díjtalan karácsonyi jegyzékünket.
Szállításokat a világ minden tájára vállalunk.
Üzletünk minden nap 10—18 óráig nyitva tart.

DIPLOMÁS MAGYAR NŐ, német állampolgár, francia—német—angol nyelvtudással, akadémikus családból, (61 éves, 163/64, szőke) világlátott, francophil, régi városok, festészet, klasszikus zene, jó irodalom kedvelője, anyagilag rendezett jó körülmények között, (német nyugdíj és pension), keresi egy hozzáillő magyar származású diplomás (vagy hasonló) férfi ismeretséget házasság céljából, aki szintén rendezett anyagi körülmények között él és foglalkozását már nem gyakorolja. — Választ címmel, telefonszámmal, lehetőleg fényképpel kér „Baden-Baden” jelígre a Szerkesztőségbe. Minden kézhezvett levélre választ küld.

Nyugatnémetországban élő 46-éves, házas, otthonát kedvelő magányos dolgozó nő, jó háziasszony, megismerkedne hozzáillő, nemdohányzó, szórakozást kedvelő intelligens magyar férfivel. Választ: „Egymás iránti hűségge” jelígre a Szerkesztőségbe kérek.

Jó kereset az esti órákban! Köln és közvetlen környékén lakó férfi, nő vagy házaspár számára (nem utazói jellegű munka!). **Fejtétel:** betöltött 21. életév és gépkocsi. Havi kereset: cca. DM 1.200—1.500.—. Érdeklődés telefonon: 02297 / 7762 Rácz.

KÖNYVSZENÁCIÓ! - MEGJELENT

	DM
Bibó Isván összegyűjtött munkái I. 32.—	
A forradalom tanúi (Nemzetőr kiad.) 28.—	
Gosztonyi Péter: 1956 A magyar forradalom története (képekkel) 25.—	
Csonka: A forradalom okny. tört. 40.—	
David Irving: Aufstand in Ungarn 45.—	
Méray: Nagy Imre élete és halála 42.—	
Kopácsi: Az 56-os magyar forradalom és a Nagy Imre per 16.—	
Oltváry: Harcol Dél-Budapesten 22.—	
Sárközi M.: A Rákosi korszak irodalom politikája 14.—	
Koestler Arthur: Sötétség délben 24.—	
Dénes Tibor: Budapest nincs többé Budapest 24.—	
Lakatos Géza: Ahogyan én láttam 25.—	
Szombathelyi F.: Visszaemlékezései 16.—	
Gulag Szigetcsop. I-II. (kötetenként) 32.—	
Márai: összes kapható könyvei raktáron	
Megjelent a Magyar Füzetek 9. és 10. sz.	
Kerényi K.: Görög Mitológia 33.—	
Zilahy Lajos: Két fogoly 33.—	
Zilahy L.: A fegyverek visszaneznek 19.—	
Zilahy L.: Halálos Tavasz, Szépapám szerelme 27.—	
Mo'dova: A szent tehén 24.—	
Moldova: E'húzódó szüzesség 20.—	
Wass Albert: A kastély árnyékában 33.—	
Mihályi-Dunai: II. János Pál 40.—	
Szabó Dezső: A kétél legendája 14.—	
Kádár: A Ludovikától Sopronkőhidáig 30.—	
Hanglemezekben gazdag választék!	
SLPX 10159 DM 20.— Horváth István legújabb cigánydalok lemeze.	

MUSICA HUNGARICA — Rümännstr. 4. D-8. München 40. Tel.: (089) 30 50 43.

ÉLETONK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40
Telefon: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkészésg.

Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc,
Seelsorger.

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.
Abonnement: DM 15.— pro Jahr und Exemplar; nach Übersee DM 25.—

ELŐFIZETÉS:

Az Élelünk! a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és ő náruk is kell előfizetni!

Tengeren túlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 15.— DM, vagy ennek megfelelő valuta.

Tengeren túlra légi postával 25.— DM. Lapzárta: a hónap 18-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadjunk el.

Postcheckkonto: Nr. 606 50-803, Kath.

Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto:
München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge
„Élelünk”

Druck: Danubia-Druckerei,
Ferchenbachstr. 88. - 8 München 50.

BÉCS és KÖRNYÉKE f i g y e l e m!

ZONGORAHANGOLÁS

jutányos áron

SAKBECSLÉS

díjtalanul!

Telefon: (0222) 3 5 7 4 4 2

MÉG KAPHATÓ

J u h á s z L á s z l ó MAGYAROK AZ ÚJVILÁGBAN

című új könyve, amely az első világháború óta a századforduló kivándorlási hullámig követi az amerikai magyar nyomokat.

Ára: 15.— DM, 100.— öSch, 7.— \$.
Megrendelhető: Dr. Juhász, Bülowstr. 10/1
D-8000 München 80

A szerző két korábbi könyve:
„Bécs magyar emlékei” és „Burgenland”
E L F O G Y O T T

KÉRDEZZEN — FELELEK

■ Azonnali hatállyal küldhet a nagy
■ Quelle Katalógusból ajándékot Ma-
■ gyarországra vagy Erdélybe. A váma-
■ mal járó adminisztrációt, valamint a
■ pontos leszállítást a „QUELLE IN-
■ TERNATIONAL UNGARN SERVICE”
■ garantálja. Felvilágosítást minden
■ időben ad:

■ TH. PAPA Vertreterin der QUELLE
■ INTERNATIONAL 7032 Sindelfingen,
■ Maichinger Str. 16. Tel.: 07031 —
■ 801568.

PRO LIBERTATE HUNGARIAE
emlékérme díszes nemzetiszín dobozban
kapható!

A 60 mm. átmérőjű, 90 gr. súlyú érem
ára (tokkal együtt): bronz patinával: 55.—
DM (25 \$), ezüstözött bronz: 75.— DM
(35.— \$), színezüst: (1000/1000 AG, 24 K)
295.— DM (135.— \$). Az árban nincs
benne a postai szállítási költsége.

Megrendelhető:
NUMISMATICA HUNGARICA
Postfach 73-0302.
D-6000 Frankfurt 73. BRD.

MHC 3350
57.560/2

" É L E T Ü N K "

bécsi melléklete - 1981 október

Wyszyński Stefan bíboros!

Hadserege nem volt ágyukkal nem rendelkezett, egyetlen fegyvere erkölcsi tekintélye volt. Harcát ezzel vívta népe és egyháza jogaiért.

Számára ideológiai ellenségei is nemzete fiai és főpásztori gondjaira bízott hívei voltak. Egész nemzetét szívében hordta, és ott egyesítette azt szilárd, Róma-hű hittel és czestochowai Szüzanya tiszteletével.

Életét így ecsetelte: "Védeni kívántam az Egyházat és Istent száműző törekvések, a társadalmi gyűlölet és erkölcsi lazaság ellen."

Mindig megtalálta a módját, hogy az ellentétes érdekeket a közjóba oldja, és közben lépésről-lépésre egyre nagyobb szabadságot vívjon ki az Egyháza és népe számára. Nem győzni akart, hanem használni; célja nem a megalázás, hanem a felemelés volt.

Lech Walesa Wyszyński bíborost vallja mesterének.

Élete utolsó évében kezdtek egyre világosabban kirajzolódni küzdelmének egész Európa sorsára kiható távlatai. Szemét csak akkor hunyta le, mikor népét elég egységesnek tudta ahhoz, hogy nélküle is folytatni bírja a hitért és a nemzeti önrendelkezés teljességéért vívott küzdelmet. Nemcsak a lengyel nép, hanem egész Európa és az egész Egyház hálával tartozik ennek a rendkívüli jellemnek.

A n y a k ö n y v i h i r e k

A keresztség szentségében újjászületett:

SÁNDOR NICOLETTE, Sándor Éva leánykája, a Pazmaneum kápolnájában, Bécs, IX.
PINTÉR DÁVID PÉTER, Pintér Jenő és Sadikov Sonja Rachminovna fia Bécsben a kapucinus templomban, 1981 szeptember 26.

Szentségi házasságot kötöttek:

RENDI LÁSZLÓ és HORVÁTH ANDREA, 1981 aug.26. Gumpoldskirchenben.
Az Úr áldása kísérfje őket!

Az örök hazába költöztek:

br.SCHMERTZING ISTVÁN, életének 35. évében a betegek szentségeivel megerősítve, Bécsben, 1981 szeptember 17-én.
BONYHÁDI PERCZEL MIHÁLY, életének 83. évében, 1981 szept.22-én Bécsben. Temetése október 1-én, gyászmise a Maria Gestade templomban okt.1.18-kor.
MIOC AURÉLNÉ, szül.: Schovits Anna, életének 74. évében, szept.elején
Az Úr jutalmazza meg őket az örök élettel! Bécsben.

K r ó n i k a

Ausländer-Sonntag. 1981 szept.27. Schwechatban. Évek óta minden ausztriai egyházmegye rendez a vendégmunkások és a menekültek érdekében külön ünnepet közös istentisztelettel. Az ünnepi celebráns és szónok DDr.László István eisenstadti megyéspüspök, német, horvát, magyar, latin nyelven köszöntötte a hiveket és hirdette Isten ígését. A Folklóre délutánja változatos műsorával tényleg meglepte az ünneplő közönséget. Az esti nívós Akademia

már csak inkább a helybelieknek jelentett élményt. A gondos rendezés az ÜDAG és a helybeli plébánia lelkes munkáját dicséri.

E g y é b k ö z l e m é n y e k

Október 2-10 Róma.Mint már meghirdettük okt. 2-án indulunk a római zarándoklatra. Ausztriából kb. 70-en. A főrendező véleménye szerint kb. 500 magyar hívő vesz részt az egész világból ezen a kettős jubileumi római ünnepen. A városnézésen felül a zarándoklat fénypontjai: pápai audiencia, ünnepi istentisztelet a Magyarok Nagyasszony tavaly felszentelt kápolnájában és több főpapi szentmise. A magyar szabadságharc 25-ik évfordulóját a bécsi magyarság okt. 23-án pénteken ünnepli. 18 órakor, a Heldenplatzon az ismeretlen katona sirjára koszorút helyezünk el.

19.30 órakor az Europa-Clubban; I., Annagasse 20.- emlékünnepe, melyet az ausztriai magyar egyesületek Csúcsszervezetének megbízásából az Europa-Club rendez. Ünnepi szónok: Dr. VARGA László, a Szabad Magyarok Jogászszövetségének elnöke. Közreműködik az egyházközség Liszt Ferenc énekkara.

November 4-én szerdán, 18 órakor a forradalomban hősi halált halt s vele kapcsolatosan honfitársainkért a Singerstrasse-i templomban tartunk gyászistentiszteletet. Mindhárom rendezvényre a Csúcsszervezet és az RK. Egyházközség szeretettel meghívja a magyar honfitársukat.

IME. A következő rózsafüzér imaórákat nov. 5-én tartjuk 18.30-kor a Singerstr.-ban.

S z e n t I s t v á n o t t h o n programja: 7., Döblergasse 2/I/30 b.

Minden vasárnap 16 h-től játékdélután és könyvtár.

Minden pénteken német nyelvtanfolyam 16-18-ig kezdőknek, 18-20-ig haladóknak.

Október 25-én, vasárnap 17 órakor Zefirelli: Szent Ferenc filmje.

E g y h á z u n k n a p t á r á b ó l

Okt. 1. Kis Szent Teréz (1873-1897) a "lelki gyermekség" szentje. Szentté avatva 1925-ben. Mint Xaveri Szent Ferenc, ő is a világmisszió védőszentje.

Okt. 2. Az őrangyalok ünnepe.

Okt. 4. vasárnap Assisi Szent Ferenc napja. Vidám ifjúság után a látomás hatására lemondott a földi javokról. Örökségét elosztotta a szegényeknek. Követőit "kisebb testvéreknek" nevezte. Majdnem kizárólag evangéliumi mondatokból regulát írt nekik. 1212-ben Assisi Klára is rábízta lelki életének irányítását. 1224-ben kapta meg az 5. krisztusi stigmát (sebhelyek). Meghalt 1226 október 3-án.

Okt. 7. A Rózsafüzér Királynőjének ünnepe. A török ellen vívott győzelmes tengeri csata (1571) emlékére rendelte el az Egyház.

Okt. 15. Nagy Szent Teréz Avilából. A karmelita rend nagy reformátora Keresztes Szent Jánossal együtt. Nagy misztikus, kiváló író és szervező.

Okt. 16. Alacoque Szent Margit, meghalt 1690-ben. Őt bízta meg az Úr Jézus a "Jézus-Szive-tisztelet" terjesztésével.

Szentatyánknak, II. János Pál pápa megválasztásának 3. évfordulója.

Okt. 18. A világmisszió ügyének szentelt vasárnap-Sz. Lukács apostol ünnepe.

Okt. 23. Kapisztrán Szent János ünnepe. A megvetett népellenes kom. uralom elleni budapesti forradalom kitörésének 25. évfordulója.

Okt. 26. Ausztria nemzeti ünnepe. A 4 ausztriai nemzeti kisebbségnek közös Symposiumja az "Alte Rathaus"-ban.

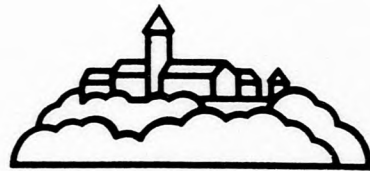
Nov. 1. Mindenszentek ünnepe, vasárnap.

Nov. 4. A forradalom hősi halottaiért gyászmise: I., Singerstr., 18 órakor.

Magyar szentmisek Bécsben vasár-s ünnepnap: I. Singerstr. 7. P. Radnai 11 h, II. Mexicoplatz 12. Msgr. Dr. Gianone Egon, 9 h, XI. Kaiserebersdorf vendégpap 11 h. Traiskirchen, tábor P. Szollár Lajos 9.30 h, Traiskirchen, a hó első vas. pléb. templ. P. Szollár 10 h, Mödling, minden szombaton és ünnep előtti napon P. Szollár Lajos 17 h. - Magyar gyóntatás: szentmise előtt s mint szokásosan.

Für den Inhalt verantwortlich: P. Dr. Tibor Radnai, I., Stephansplatz 5/3/2.

les amis de kastl e.v.

Schirmherren:

Dr. h. c. Alfons Goppel Ministerpräsident a. D.
Rasso Prinz von Bayern

Oberföhringer Straße 40
D-8000 München 81
Tel.: 089/98 99 12
Bayerische Vereinsbank München
BLZ 700 202 70
Konto Nr. 146 912
Postscheckamt München
Konto Nr. 101 70-806

Kedves Honfitársunk,

prominens magyarjaink jó hírnevünket növelik szerte a világban, büszkék vagyunk rájuk! Iskolánk, a világszerte ismert Burg Kastl „Gymnasium Europeum Linguae Hungaricae” hivatása, hogy jó hírnevünknek e forrása ne apadjon el. Neves építészek, orvosok, közgazdászok, pedagógusok, jogászok, kutatók és egyetemi tanárok sora került ki iskolánkból, mely Passau, Bauschlott, Lindenberg és Fürstenried vendége volt, mielőtt Kastlban talált otthonra.

Egyedülálló intézmény, hisz nemcsak az egyetlen magyar nyelvű gimnázium a szabad világban, hanem az egyetlen ökumenikus és európai szellemű iskola, ahol magyar fiúk és lányok megtanulják szüleik nyelvét, miközben ugyanitt készülnek az egyetem kapuit megnyitó német érettségire. Pannonhalma, Zirc, Nagyenyed és Sárospatak egyaránt közös szellemi elődünk, a magyar hagyományokat új és mégis történelemhű szellemben ápoljuk.

Iskolánk fenntartása és fejlesztése minden jóérezésű magyarnak közös ügye.

Tennivaló lenne éppen elég! Kollégiumunkat hamarosan új tantermekkel és lakószobákkal kell bővítenünk. A 2,1 millió márkás építkezési költségeket negyedrészen nekünk magyaroknak kell fedeznünk. Mind a két internátus berendezését fel kellene újítanunk, hogy lakályosabb és egészségesebb otthont, jobb tanulási körülményeket teremtsünk diákjainknak.

Német intézmények és vállalatok több szoba teljes berendezésének költségét vállalták. Már az idei iskolaév kezdetére az első négy mintaszobába beköltözhetnek a növendékek. Sajnálatos lenne, ha mi magyarok kevésbé nagylelkűen támogatnánk iskolánkat. Nagy gondunk végül, hogy 36 tanuló eltartása az iskolát terheli. Mivel szociális okokból nem óhajtjuk a nemzetközi viszonylatban is igen kedvező tandíjat lényegesen emelni, nem terhelhetjük a többi szülőt, és ezt a költségtöbbletet is nagylelkű honfitársainknak kell viselniük.

Gyűjtési akciónk fővédnökségét Németországban dr. h. c. Alfons Goppel, volt bajor miniszterelnök és Rasso bajor királyi herceg, Franciaországban Madame Raymond Barre, a volt francia miniszterelnök magyar származású felesége vállalták.

Az évi költségvetést és elszámolást az iskola évkönyvében minden esztendőben közzé tesszük. Adományát a fenti bankszámlára szíveskedjék átutalni. Segítségét előre is hálásan köszönjük.

München, 1981. október 1.

Vértesi Miklós 13. oszt. tanuló,
a Diáktanács elnöke

Bánhidi László lic. oec. publ.,
a Kastli Alumni Közösség elnöke

Dr. Major Márk Imre
egyetemi előadó, az intézet igazgatója

Dr. med. Lipécz József,
a Szülői Tanács elnöke

Kiss Ulrich lic. sc. économ., MBA Insead,
a „Les Amis de Kastl e.V.” ügyvezető titkára

Valentiny Géza pápai prelátus,
a Magyar Iskolaegyesület elnöke,
a német püspöki kar delegátusa,
németországi magyar katolikus főlelkész

Eingetragen im Vereinsregister VR 10 124 - 29. 6. 1981, anerkannt als besonders förderungswürdiger, gemeinnütziger Verein.

(Finanzamt München f. Körperschaften, Sg VI/3, Zi. 2119, St.Nr. 843/74272, 30. 7. 81).

Schecks bitte auf „Les Amis de Kastl“ ausstellen. Sämtliche Konten werden von der Personal Treuhand A.G. (Zürich) überprüft.